

pares, es tracta de tres o quatre amics més petits que ell; però sembla que es tracte d'un grup molt més nombrós integrat pel menys nou persones, encara que ells assegurin que és molt més gran.

En Manuel té la gosadia de dir que no ha passat mai per Tribunal Tutelar de Menors, quan precisament nosaltres l'hem buscat a través dels arxius del mateix Tribunal. Precisament ara està esperant una nova citació per a presentar-s'hi.

Els veïns de la família recomanen l'internament d'en Manuel; però d'altres persones el desaconsellen perquè "saldria peor que no ha entrado", "no le enseñarían nada" o "perdería todo contacto con la familia".

Hi ha una qüestió que no està gens clara:

"Cuando estubo en un colegio de Barcelona, por la noche, el mismo día de su ingreso, se fugó del internado y compareció a su casa en un taxi que tuvo que pagar su misma madre".

Hi ha encara més qüestions fosques:

"Manuel estuvo en un colegio de monjas de Mataró en donde le hacían fregar los suelos; tuvimos que sacarlo porque esta no es manera de tratar a un muchacho".

Les reaccions dels pares davant el comportament del seu fill són completament contradictòries; mentre el pare té una actitud extraordinàriament agressiva, puix que el pega amb un fuet que té al menjador i està plenament convençut de que no està bé del cap -"algo debe tener", diu- i, inclús se l'emporta a fer la guàrdia de nit a l'obra, la mare, afirmant que el seu fill és normal, manté una actitud de sobreprotecció: procura tenir-lo tan com pot tancat a casa i el deixa dormir fins a les dues de la tarda i també se l'emporta a Llavaneras quan ella va a treballar i el fa treballar en el jardí dels senyors. Malgrat tot, tots estan d'acord en que el noi és molt manyós per a fer cosetes a casa i bricolage. En això hi descobreixen les seves possibilitats laborals.

El pares l'hi donen 100 pessetes setmanals per a les seves despeses i diversions i l'única cosa que veritablement els preocupa és que no surti amb els amics. Fonamentalment i, en definitiva, l'única cosa que els preocupa es trobar una feina pel noi dient que estaria disposat a treballar en el que sigui. Inclús acceptarien l'internament desseguida en el cas de que es garantzés a en Manuel l'aprenentatge d'un ofici.

Els productes de les activitats delictives els guarda sempre en Manuèl a la seva habitació en la que hi dormen altres germans.

De totes maneres, aparentment, això passava desapercebut per tota la família; fou la mateixa policia que una de les vegades en les que el van anar a buscar, van descobrir el gran magatzem. En aquests moments, a en Manuel se l'inculpa del que ha fet i del que no ha fet: està veritablement marcat per la policia i pels aconteixements. Inclús els seus pares veuen la dificultat de trobar una feina per causa dels seus antecedents.

...

...

La mestra que va tenir en Manuel a classe, assegura que el vailet va entrar a l'escola fent ja el quart de bàsica; però no hi ha hagut manera de recuperar els informes i qualificacions de l'escola anterior de Barcelona de la que es confirma que es va fugar, encara que sembla que la seva estada ~~sembla que~~ fou molt més llarga que la versió precedent de les 24 hores.

A la seva arribada, no sabia pas llegir ni escriure; només deletrejava i era pràcticament analfabet. Amb molts esforços la mestra va lograr que llegís mitjanamanet bé i que escrivís de la mateixa manera.

En Manuel, durant la seva estada a l'escola, no es va integrar mai al grup de la seva classe: era aïllat, poc comunicatiu. Els germans que encara es troben escolaritzats sembla que en aquests sentit d'aïllament i d'aprenentatge escolar segueixen la mateixa línia d'en Manuel.

Una de les coses que cridaven més l'atenció era la temàtica dels seus dibuixos: un cotxe de la policia o simplement la policia preseguint a un noi. No va arribar mai a comprendre a què responia això, fins que es va produir el fet que obrir les portes a tota una problemàtica latent: la sustracció del moneder de la mestra. Les coses van succeir d'aquesta manera.

Un bon dia, la mestra deixà el moneder sobre la taula i, en acabar la classe, tres dels seus alumnes es van quedar a treballar i entre ells hi havia en Manuel. Poc més tard, el moneder havia desaparegut.

La mestra va preguntar per separat a casacun dels tres que s'havien quedat si havien tocat el moneder de sobre la taula. La resposta d'en Manuel fou significativa: "¿Con qué derecho me acusa a mi del robo de su monedero?". La mestra digué que, com que ell era una dels tres que s'havien quedat, per això l'hi preguntava de la mateixa manera que als altres.

En no treure'n l'aigua clara i, motivada per la insistència d'altres mestres de l'equip, la mestra es va decidir a anar a

veure la família i fou a partir d'aquesta visita que va descobrir nous aspectes de tota la problemàtica familiar en la que en Manuel es trobava immers.

D'entrada, la mare negava rotundament que el seu fill hagués robat el moneder. Sota la insistència d'una de les filles grans -sembla que la mare soltera- la mare va anar a buscar les claus i va obrir l'armari en el que efectivament s'hi va trobar el moneder en qüestió. La mestra diu que va veure com l'armari estava ple d'objectes de procedència dubtosa... tot plegat feia suposar que la mare sabia molt bé on era el magatzem de les coses robades per en Manuel.

La família manifestava un tancament hermètic davant la problemàtica que s'intuïa. Cal remarcar que, mentre la mare dóna la impressió d'encobridora de tot i que manifesta una voluntat explícita d'amagar el fons del problema, el pare veu ^{les coses} ~~el problema~~ encara que s'el manté desqualificat i maltractat pels mateixos familiars, deixant a la família completament dividida en dues bandes i dues postures perfectament definides.(1)

Sembla que, quan va passar l'incident del moneder, en Manuel no estava pas fitxat encara. Anteriorment, hi havia hagut un altre fet de robo -uns puzzles d'una fàbrica o botiga de joguines- en el que en Manuel hi participà i els amos no volgueren presentar denúncia perquè consideraven el fet com una criaturada i aquesta hagués marcat els seus autors per a tota la vida.

Segons opinió d'informants que coneixen molt bé en Manuel, aquest pateix un problema sexual seriós.

Tot plegat fa pensar en una ^{situació} ~~problema~~ familiar molt sèria i profunda. Hi ha un dels nens que encara va a l'escola i que té ara aproximadament uns vuit o nou anys, que va expressar en un dibuix una habitació amb lliteres i en una d'elles hi havia un home i una dona fent l'acte sexual; això representat amb pèls i detalls. Les altres lliteres estaven ocupades per persones soles.

(1) El pare ha fet algun intent de marxar de casa; però no es decideix a fer-ho perquè comprèn que encara li portaria més maldecaps. Sembla que es tracte d'una persona que es refugia en l'alcohol.

Sembla, per altra banda, que la mare mantenia relacions adulterines amb un parent ric. Hi ha una sospita no confirmada de que es tracte de l'oncle de Terrassa.

2.5 Radiografia d'una banda delinqüencial juvenil

Si en la nostra societat individualista, consumista i anònima hi ha algun grup que per la seva cohesió i la seva sol·lidaritat mereixi el nom d'organització perfecta, aquest és certament la banda delinqüencial juvenil o colla o "pandilla" (en castellà) o "gang" (en anglès). Es tracta, efectivament, d'una organització informal; però en el si del grup hi ha unes normes no escrites que tothom observa de manera absoluta i el qui gosa trencar-les rep immediatament la seva lliçó. L'objectiu fonamental del grup és l'amistat i la col·laboració per a "treballar" més sol·lidàriament en contra de la norma social.(1)

La banda juvenil neix ocasionalment amb motiu d'un "golpe" portat col·lectivament per un grup de vallets. Una vegada la banda ja és constituïda, l'ingrés o admissió d'un nou element no és pas decidit sense garanties: s'observa aquest nou element per a veure la seva manera de "treballar" i la prova definitiva és el primer fet col·lectiu i la seva conducta davant del mateix.

La jerarquia dintre la banda no s'adquireix de manera gratuïta: cal guanyar-se la confiança i el prestigi i aquest no es pot adquirir si no és a través d'un "curriculum" construït a base de fugues d'institucions, capacitat d'el·ludir la persecució policial, valentia davant del risc, etc. És l'única manera de construir una reputació i preponderància davant dels companys.

Tothom és lliure d'abandonar la banda; però, de totes maneres, segons l'afirmació dels mateixos actors, "es más fácil entrar que salir". "Hay quien hace propósitos formales y definitivos de no volver a reincidir; pero manifiesta un miedo cerval al grupo. Es entonces cuando dice: "no volveré a hacerlo... si puedo"; pero sus mismos compañeros aseguran que, los que tal cosa manifiestan, no lo lograrán porque no podrán".(2)

Dintre la banda, no es fa res que no sigui en grup. Els que integren el grup consideren que no tenen un cap determinat i que totes les coses es decideixen col·lectivament; però, sembla que hi ha un personatge que surt constantment i a qui s'admira per la seva gosadia i la seva capacitat d'afrontar el perill i les dificultats i de prendre iniciatives que, de fet, tothom segueix.

Dintre la banda també és on s'aprenen les tècniques d'obrir els automòbils, d'escapar el perill i tota mena de peritatges per a obrir finestres, fondre reixes, saltar per llocs perillosos, etc.

(1) L'interès inèdit d'aquest relat és la seva font informativa.

Les confidències dels mateixos actors, no estan revestides de cap mena de literatura de ciència-ficció.

(2) Quan algú ha abandonat la banda, rep un obsequi valuós en record de la seva amistat: rellotge d'or, "no me olvides"...

Abans de planejar un "golpe", diuen els nois que "es preciso pensar mucho"; les coses no es poden fer si no es preveuen tots els riscos possibles i ningú ha d'exposar més del necessari.

Els fruits dels "treballs" es reparteixen equitativament entre tots i, quan un de la banda té diners i els altres no, es fa sempre segons les possibilitats per a poder-hi participar tots de la mateixa manera.

"Si, por ejemplo, la entrada a un cine cuesta 65 pesetas y somos cuatro y sólo contamos con 200 pesetas, nadie entra en el cine".

Les traïcions a la banda són durament castigades. Evidentment, aquestes deslleialtats consisteixen o en el típic "chivato" o en encobrir part del fruit obtingut d'un "golpe".

"Cuando la policía nos coge, siempre culpamos a quien se escapó. El truco consiste en no decir jamás la verdad para eludir responsabilidades. Siempre hay alguno que se "chiva" y habla más de la cuenta; pero lo normal es atenerse a la "ley del grupo". La gracia consiste en realizar los "golpes" sin que te vean y en saber eludir la persecución".

De totes maneres, el "chivato" no té perdó i la banda el castiga durament i s'el carreguen.

"Cuando alguno ha estafado i no pone en común algo que ha robado, recibe su lección".

Entre dos se l'emporten al bosc'el peguen. Cal notar que, després d'una gesta, a tot membre se'l registre per a que no s'estafi a la col·lectivitat i la distribució de les coses logrades sigui veritablement equitativa.

Quan es fa un "golpe", cada membre de la banda juga el seu paper insubstituïble i, segons la planificació prèvia, és el que més sap fer amb tota garantia. I, en casos de situacions extremes de perill i de risc, es procura fer tota mena de truculències per a lograr que el màxim de membres de la banda en surtin lliurats.

Els "golpes" presenten varietats molt complexes, des de la sustracció d'automòbils o de motos, fins a l'assalt a una botiga, des del "tirón" d'un moneder fins a la penetració a una institució escolar... Les hores d'aquestes accions solen ésser de preferència les nits o, almenys, la vesprada; però, de totes maneres, quan després d'haver-ho "estudiat", saben que a un determinat lloc hi ha diners, el temps de l'acció no té cap mena de preferència.

La banda, no solament actua conjuntament, sinó que també disfruta i es discuteix en grup. I, quan per les causes que sigui, algú ha abandonat el grup, sempre sap que trobarà igualment un grup d'amics per a divertir-se.

El fet de l'actuació en grup, dóna força als membres integrants. No passen basarda davant del risc perquè l'actuació és conjunta i preparada; en solitari, estan completament segurs que no ho ferien.

El fruit dels robos serveix per a comprar "porros", "chocolate", per a anar a la fira, per a anar als franckfurts, per a divertir-se... Hi ha un individu "perista", d'un nom molt suggestiu, que negocia amb els vaillets; compra el que han robat, els hi procura la droga... En els tractes comercials d'aquesta mena, hi ha encara un intent d'explotació d'aquest personatge; el regateig és constant i els vaillets saben molt bé que disposen d'una arma decisiva i és la d'amençar-lo en denunciar-lo a la policia. A partir d'aquest moment, el periste sol refer automàticament les seves condicions. Els nois tenen la impressió que sempre guanyen i, sobretot, especulen amb la droga: d'una barra que els pot haver costat dues mil pessetes, fent-la a troços, en poden doblar el seu preu.

Quines relacions tenen els nois de cara a les seves famílies?

"A nuestra familia les contamos lo que queremos. A veces hablamos de lo que hemos hecho y otras veces no decimos nada. Casi siempre queda un cierto resquemor de no haber obrado rectamente; pero esto, en definitiva, no es para nosotros más que un juego que requiere una considerable dosis de habilidad".

Hi ha una altra banda en un barri veí que, segons ells, té un verdader "jefe". A vegades, hi ha hagut baralles entre ells; però sempre per coses petites o tonteries. Per exemple, a partir de la llenya del foc de Sant Joan on la discussió nasqué del fet que uns anaven a apoderar-se de la llenya preparada pels altres. Sempre es tracta de coses així. En una d'aquestes discussions, en les que s'actua amb una gran agressivitat i violència, a un el van tenir lligat a un arbre durant tres dies i no es va poder lliurar fins que els mateixos segrestadors el van venir a alliberar.(1)

Per a les seves gestes, usen armes de pólvora i, sobretot, ganivets automàtics; és així com solen intimidar a les seves víctimes. De totes maneres manifesten una por cerval a matar o a fer mal; aquests instruments només serveixen per a acorvadir, per a atemorir o per a desafiar. La veritat és que s'actua sense cap

(1) La substància del relat és totalment verídica, encara que, sovint solen caure en l'exageració i en la necessitat implícita d'inflar les seves històries.

mena de por al risc o al perill.

L'estratègia per a l'adquisició d'aquestes armes és donar un cop ben donat a un sereno i apoderar-se de la seva pistola o provocar la caiguda d'un policia o guàrdia civil persecutor apoderant-se de la seva arma; tant pot ésser aleshores una metrallera com una pistola.

De totes maneres, entre els vaillets sempre hi ha qui és més arriscat que altres; s'expliquen casos de nois que han arribat a disparar una arma a terra o a l'aire per a acovardir la víctima i, inclús, l'intent d'apoderar-se d'una metrallera que estava penjada al costat de la reixa del calabós de la presó local i, com que l'enginy no passava, la metrallera es va disparar en ràfega i va deixar ^{seu} a la paret d'enfront i a la porta que va quedar completament foradada.

"Y si en aquel momento llega a entrar alguna persona ¿qué hubiera pasado?", li diu algú.

"Mala sort pel que hagués entrat".

Aquí qui juga un paper molt notable com incitadora és la nena. Ella jamai participa directament en els "golpes"; però és qui demana constantment diners als vaillets per a poder sortir amb ella. Es la que condiciona definitivament la seva manera d'actuar. Quan alguna vegada han participat, ha estat per a fer funcions de vigilància; però la veritat és que sempre tenen por i desapareixen a la meitat del "treball".

"A pesar de ello, siempre están pidiendo dinero y desean gastar. El dinero lo quieren para anillos, pendientes y... tonterías"

Surten molt amb les mateixes noies; però aquestes tampoc són constants. "Varían como la dirección del viento".

"Los chicos nos "ligamos" a alguna chica determinada de vez en cuando. En esto hacemos lo que podemos. "o te dejas o te violo", alguno ha dicho".

El contacte amb la policia fa certa basarda: "hace una cierta cosa". El tracte de la policia és les amenaces, els cops i, en alguns casos s'ha donat la tortura. En concret, per exemple, amb unes pines la policia els hi aixeca les ungles i això és molt dolorós. A més, s'han passat fins a tres dies tancats al calabós i sense menjar. Tampoc són excepcionals els casos en que la policia ha esposat a un menor.

Alguns de la banda estan internats en institucions del Tribunal de Menors on hi romanen un període de temps variable segons els acords que es prenguin per part del jutge. Normalment, els seus ingressos a la institució es compten per anys i repeteixen els seus ingressos i les seves sortides.

Els qui estan internats, del fet que els hi hagin portat per una decissió del jutge, manifesten el seu malestar i la seva voluntat explícita de no permanèixer. Es per aquest motiu que molts s'escapen. No són excepcionals els nois que a l'internat no han estat jamai visitats per la família, com si fossin completament abandonats a la seva sort. Sembla que per a aquests es fa molt difícil la rehabilitació, puix que ¿qui es farà càrrec d'ells quan surtin? Aquest oblit de la família certament pot ésser un factor determinant per la manca de garanties i de possibilitats de resocialització: hi haurà en un futur, a vegades, ben pròxim, una certa manca de receptivitat per part de la seva família.

Aquesta incertesa i inseguretats per part d'alguns té l'aggravant que està carregada de consciència; és a dir, no s'ignora en absolut que, a partir dels 16 anys, el joc infantil ja s'ha acabat i que qualsevol reincidència portarà immediatament a la garjola. Aquesta possibilitat no es descarta en absolut en un futur més o menys pròxim.

M'hi ha d'altres que les perspectives de futur que tenen a la sortida no és pas tan negre: pensen prosseguir els seus estudis. Però, això sí, uns i altres no pensen pas tornar a la institució si no és perquè els obliguen, és a dir, perquè els hi hauran tornat a portar altra vegada.

Es curiós veure com davant d'un futur "segur", que vol dir, amb treball i estabilitat, els vaillets asseguren que deixarien la banda "puesto que entonces tendría todo lo que quiero". De totes maneres, aquesta afirmació admet matisos en la força mateixa en que ha estat expressada, és a dir, les coses no són pas talment clares per a tothom.

Malgrat tot, tots reconeixen que, si als 16 anys tenen la sort de trobar un treball, abandonen immediatament aquesta vida. Citen moltíssims casos en els que això ha passat.

Parlant d'aquesta possibilitat de canvi o de regeneració futura, algú ha proposat l'exemple del Lute que, des del fons mateix de la vida delictiva, havia trobat un camí per a promocionar-se i adoptar una altra escala de valors; però la reflexió del noi no es fa esperar:

"Esto es verdad. Pero, ¿Cuántos hechos no ha cometido anteriormente y cuántas veces se ha fugado?".

El mèrit no és la regeneració o el canvi de vida, sinó la seva vida passada i les gestes comeses. Això és el que el fa digne d'admiració.

...

...

Fins aquí el relat de la banda. Anem a penetrar a l'interior de la mateixa per a veure de llegir el context sòcio-històric-familiar d'un parell de personatges de la mateixa.

...

El pare d'en Celio és a Badajoz i està malalt silicòtic des de fa quatre o cinc anys. A més, és un home molt viciat per l'alcohol.

La mare, per la seva banda, és una egoïsta que únicament té l'interès dels diners i, en definitiva, n'ha pogut aplegar molts: d'un fill que es va morir abans d'anar al servei militar (750.000 pessetes), la invalidesa del pare, la indemnització pertinent de la mina on havia treballat el seu marit. Es tracta d'una dona que es despreocupa totalment dels seus vuit fills que encara viuen. Per exemple, n'hi ha un que des dels vuit anys que s'en va anar amb uns firaires, no s'en ha sapigut mai més res; ara ja ha de tenir vora els 30 anys.

Pel que respecte a en Celio, quan encara la mare vivia a Mataró, ella no en van voler saber mai res de la seva vida i ni tan sols s'en va enterar. Algú de la família l'hi deia: "hoy he visto a Celio por el mercado". I ella responia immediatament: "¡Ah, ¿sí?, ahora voy"; però efectivament no feia absolutament res per a buscar-lo ni per a preocupar-se per ell.

Cap dels germans o cunyats que viuen a Mataró no el vol a casa seva, ni tampoc en vol saber res d'en Celio; porta massa complicacions tenir-lo a casa. Per aquest vailet, que un dia d'aquests complirà els seus 16 anys, no queda més alternativa que l'acolliment que pugui trobar entre els amics. No són rares les nits que ha hagut d'eixoplugar-se sota un pont. Va viure un temps amb una seva tia; però avui era a casa i demà no compareixia.

"La primera vez que robé lo hice con unos chicos mayores que ya habían hecho la mili. A partir de aquí empezó ya todo".

Hi ha plena consciència entre els familiars que en Celio no és dolent; però ningú el vol a casa. Una cunyada, que ja té un altre germà acollit al domicili, no té espai físic perquè té, a més, cinc filles i han de dormir de qualsevol manera. La seva casa dóna una imatge depriment de brutícia i desordre; sembla una persona desbordada pels aconteixements. Les germanes, per la seva banda, estan plenament convençudes que del vailet s'en ha d'ocupar la seva mare perquè té diners i mitjans i no ha donat mai ni cinc cèntims a ningú. El curiós és que, uns i altres, estan segurs que, en les circumstàncies actuals, en Celio ja és carn de presó.

Quines possibilitats queden a en Celio per a sobreviure? La mentalitat dels parents no tant pròxims a la família és que amb aquesta mena de nois que no volen creure i que només fan que cometre desgràcies per aquí i per allà, es completament necessari castigar-los fort per a fer-los anar pel bon camí.

"Por favor, dígame que no vuelva a Mataró porque aquí no tiene nada que hacer. Que se vaya al pueblo con su padre que es quien tiene que ocuparse de él".

Però en Celio no tornarà a casa del pare i no solament perquè la mare no el vol, sinó perquè ell té por del contagi del pare.

En aquests moments el noi està internat. En Celio no volia ésser internat i demanava a la seva mare que el tragués; però la mare està més tranquil·la econòmicament i de fet si en Celio està al col·legi, ~~Bezet~~, d'aquesta manera s'en desinteressa, hi ha qui s'en cuida i no el va mai a veure.

"Ahí te quedas!".

No l'hi ha enviat mai un cèntim ni quan en Celio l'hi deia que allò no anava. Sembla com si la mare hagués posat els seus fills al món i després s'en despreocupés. D'ells s'en desprén. Només vol els diners.

La cunyada mateixa judica la família del seu marit de manera molt dura: són viciats i viuen com els gitanos, diu ella. Per exemple, ella està casada amb un germà d'en Celio, en Miguel, de qui té cinc filles la més petita de les quals té quatre anys i la més gran dotze i, a més, acull a casa a un altre germà que no sabia on anar. Tant en Miguel com el seu germà treballaven en una empresa de cultiu de clavells des de feia deu anys. Recentment, el 7 de juny, els dos germans s'han barallat a cops de ganivet i van acabar ambdós demanant el compte.

En aquests moments no entren més ingressos que els de la seva dona que treballa en la neteja d'unes escoles de 5 a 9 del matí i els vespres. Per altra banda, sembla que en Miguel és tant o més viciat que el seu pare, puix que es tracta d'un borratxo i d'un jugador. Dona la impressió que s'ha oblidat de les cinc filles que té a casa.

Aquesta és la breu història d'en Celio, un dels elements més significats de la banda i que, en aquests moments, ha intentat més d'una vegada les fugues de la institució.

...

...

La mare d'en Paco fa cinc anys que és vídua. Són 14 germans i provenen de Cehejín, província de Múrcia. De tants fills, només hi ha hagut problemes de relació amb en Paco.

La mare observa que, des que manca el pare, el vailet que té ara 14 anys no fila pas prim. Malgrat tot, no s'atreveix a atribuir els problemes d'en Paco a la falta del pare, perquè, per altra banda, observa que hi ha molts nois que tenen encara el pare i que passa exactament el mateix.

Tot el problema del noi és el dels amics. La mare intenta fer-lo reflexionar; però, des que es troba amb els amics, en Paco està perdut. Inclús un noi de Vilassar, que estava internat amb ell, en certa ocasió va telefonar a la mare dient-li que era necessari que en Paco abandonés el seu grup d'amics perquè sortia amb uns nois que eren perillosos i anaven pel mal camí. Els noms que més sovint han estat dits, són precisament de la banda i el lloc on es troben és a una casa de joc del mateix barri.

Per altra banda, en Paco és plenament conscient de la força de cohesió de la banda i té verdadera por. Inclús estant dintre l'internat, es menja l'entrepà d'amagat perquè aquests amics no l'hi prenguin. Voldria deixar el grup a la seva sortida; però no està gens segur de si això serà possible.

En Paco s'escabulleix de la família. Les darreres fires de Mataró la mare li feu la promesa de portar-lo als toros amb els germans. El va deixar a la porta de l'Església dient-li: "Espérate que ahora venimos". De fet, encara l'esperen: va desaparèixer del diumenge al matí al dilluns al vespre.

Per altra banda, a casa en Paco és un vailet completament normal i molt carinyós amb els seus germans. De casa no ha agafat mai res.

La mare estava fent els tràmits per a internar-lo a la Protecció de Menors i encara guarda tota la documentació i, mentrestant ho gestionava, van succeir uns fets que van ésser la causa del seu internament a una institució del Tribunal.

La mare té molt bona impressió de l'escola del Tribunal Tutelar de Menors. Pel Nadal es va fer un acte pels pares i els hi van ensenyar el col·legi, els hi van fer una xerrada i van estar molt amables amb ells.

Aquesta és la breu història d'en Paco, un element més de la banda.

...

...

El cas d'en Manu ens va portar directament al coneixement intern i extern de la banda juvenil. Nosaltres podíem haver continuat en la descripció de tots i cadascun dels integrants de la banda; però vam tenir la impressió que no es tractava tant de fer un estudi institucional de la mateixa, com de poder oferir alguns

aspectes que fossin com una pinzellada en negatiu de la mateixa. Ja es comprèn que la temàtica és prou apassionant com per a no abandonar-la a mig fer. En el nostre cas, tallem aquí ben a desgrat nostre.

I aquí acabem les monografies dels "delinqüents juvenils" de Mataró que interessin a la facultat reformadora. (1)

3. Aspectes principals de la facultat protectora

La facultat protectora es refereix "a la protecció jurídica dels menors de setze anys contra l'indigne exercici del dret de guarda i educació" (Còdex civil, art. 9, 3^a). Comprèn efectivament els mals tractes, consells o exemples corruptors i alguns casos que han estat inclosos en el còdex penal (art. 584, números 5, 6, 8, 10, 11 i 12) i en la llei del 23 de juliol de 1903 (art. 3).

Segons com van les coses, es pot arribar a suspendre l'exercici del dret a la guarda i educació dels menors.

Les actuacions del Tribunal Tutelar de Menors a aquest respecte són, fonamentalment, dues: l'una és la "tutela en vigilància", és a dir, l'acord pres per la instància jurídica dels menors i que els deixa en mans de persones, familiars o no, que prenguin la tutela dels mateixos preocupant-se de la seva cura i educació; l'altra, per la qual el Tribunal no hi exerceix una directa competència i que aquesta queda reservada a la decisió de la Junta Provincial de Protecció de Menors, que consisteix en l'internament del menor en una institució pròpia que s'ocupa no solament de la instrucció i educació, sinó també de la formació professional del menor.

Es d'aquestes dues actuacions que volem ocupar-nos-en ara.

3.1 La tutela en vigilància.

A Mataró, en aquests moments, hi ha 17 casos en aquestes condicions que totalitzen un col·lectiu de 39 menors. De totes mane-

(1) Dintre la facultat reformadora del Tribunal Tutelar de Menors, hi ha encara l'actuació anomenada "llibertat vigilada". Aquesta es dona quan la conducta del menor ha estat d'unes condicions tals que ve agreujada per un context sociofamiliar extraordinàriament nociu. Segons el criteri del Tribunal, aquelles condicions mereixen una protecció especial i aleshores pren l'acord de confiar la cura i educació del menor a uns tutors que poden ésser familiars o no. El control de la "llibertat vigilada" és exercit pels "visitadors" dels qui es fa referència en el text i que són els mateixos de la "tutela en vigilància". A Mataró, en aquests moments, no hi havia ni un sol cas d'aquesta mena.

res, les dades que consten als arxius del Tribunal són molt antigues (dels anys 1956-1960) i molts d'aquests menors ja no depenen del Tribunal per l'edat i altres ja han estat interns en institucions per manca de seguretat dels tutors en la missió que els havia estat confiada.

La "tutela en vigilància" és controlada des de les instàncies del Tribunal per uns "visitadors" que tenen la preocupació de visitar, com diu la mateixa paraula, la família i saber de la conducta i de les maneres de fer tant dels tutelats com dels mateixos tutors. (1)

Es per causa de l'existència d'aquesta figura jurídica a Mataró, que ens hem interessat per a conèixer des de l'interior un cas de "tutela en vigilància" del que lliurem tot seguit la monografia.

...

...

Una dona, prostituta, té tres fills, dos nois i una noia, dels que pràcticament és incapaç d'ocupar-s'en. Donada la situació de la mare, un noi i una noia van a parar a casa d'uns oncles dels que ella és la germana de la mare i l'altre noi va a càrrec de l'altra germana casada ~~de~~. Cal notar que aquestes ties comencen a fer-s'en càrrec dels nebots des que aquests tenien dies. Es a dir, tot just després d'haver nascut; la mare només ha fet que posar-los al món i després es desinteressa completament dels seus fills.

Amb una periodicitat irregular, es van rebent visites d'algu del Tribunal que ve a observar la situació real en que es troben els menors i s'interessa per la conducta dels mateixos. De ~~menors~~, aquesta periodicitat era petita i ara, que ja són grans, és més espaiada, és a dir, cada set o vuit mesos.

En Miguel, actualment, té ja 17 anys i treballa a una fàbrica les tardes i fa hores a una carnisseria els dematins perquè comença a organitzar els seus estalvis preparant el seu casament.

La seva conducta és irreprotxable: cada setmana entrega el que guanya i el seu comportament és certament carinyós i agrairt. Per altra banda, els tutors l'aprecien tant o més que als seus fills.

L'actitud de la mare, per la seva banda, és tremendament egoïsta: va acusar a en Miguel d'haver provocat l'embarç de la seva primera nòvia. Segons els nostres informants, aquesta noia era d'unes característiques no massa recomanables. La mare va portar la denúncia a instàncies del Tribunal Tutelar de Menors; pretenia amb això forçar el casament del vallet i atorgar-se ella la facultat de donar-li l'autorització com a mare.

(1) Tenim coneixement que a Barcelona el nombre dels visitadors són set, dels quals quatre són a Madrid. Per a tot Barcelona i província, doncs, ara són tres (fan treball administratiu).

La decissió del Tribunal fou precisament que la potestat absoluta la tenia la mare, davant la protesta dels tutors que, després d'haver-se fet càrrec d'en Miguel des que tenia vuit dies, reivindicaven el dret de prendre ells la decissió. Efectivament, la mare havia renunciat per escrit a tot dret de pàtria potestat sobre els seus fills.

"Si em punxen, no em surt sang", diuen els tutors davant la sorpresa de la postura del Tribunal.

L'assumpte es va cloure quan en Miguel va sospitar que la noia no podia estar embarassada i ho va fer analitzar.

"Jo veia que allò no podia ésser perquè, després d'haver-ho fet tantes vegades, aquella noia no era possible que esperés un nen", diu ell amb tota la naturalitat del món.

En Miguel va tenir raó i de la qüestió no s'en parlà més.

El propòsit i intenció de la mare era el d'exercir els drets paternals sobre el seu fill (el pare ningú pot ~~assegurar~~^{dir} qui és) i d'aquesta manera poder assegurar-se un pervindre fàcil visquent a esquenes del seu fill casat.

"Si conegués el meu pare, jo tindria més colors que l'arc iris", diu ell volent indicar la impossibilitat d'identificar-lo per causa de la multiplicitat d'homes que havien freqüentat la seva mare.

En Miguel, per la seva banda, no pot dissimular de cap manera el seu poc afecte envers la seva mare a la que atribueix únicament el mèrit d'haver-lo posat en aquest món. Ella té ara aproximadament quaranta quatre anys i acaba de trobar una certa estabilitat havent contret matrimoni.

Pel que fa Sònia, la germana d'en Miguel que va ésser acollida pels mateixos oncles, actualment ja és casada. Aquesta nena, quan encara tenia 14 anys, interrogava constantment els tutors sobre el per què de la seva tutoria i sobre la història exacte de la seva mare. Els seus oncles sempre defugien la qüestió dient-li que no tingués pressa en saber-ho; però la inquietud de la nena s'incrementava a un ritme impressionant.

Un bon dia una companya de la fàbrica li ho va explicar i fou tan forta la impressió produïda en l'ànim de Sònia que es va prendre unes pastilles intentant suïcidar-se. Fou ingressada immediatament a l'Hospital Clínic de Barcelona que, tot seguit, cridaven els tutors per a saber la veritat dels fets.

La recomanació immediata fou l'internament de la nena que, per decissió del Tribunal, es realitzava per un període de tres

anys al col·legi de les Germanes de la Creu del Bon Pastor, al carrer Císter de Barcelona.

"Quan ens van proposar l'internament a un col·legi, nosaltres vam invocar les dificultats econòmiques. Al cap i a la fi som treballadors i no podem pas pagar qualsevol mena de col·legi".

La criatura en va sortir molt afectada i tenia realment unes maneres ben estranyes d'actuar: es pintava molt i caminava d'una manera postissa i provocativa. Va costar fer-li veure que allò no podia ésser. Posteriorment, iniciava unes relacions amb el qui avui és el seu marit.

"Viuen mol bé i el marit té una posició social destacada. Veritablement està molt ben casada".

3.2 Les institucions de la Protecció de Menors

Les situacions familiars dels internats són molt semblants a les trobades en els casos dels "delinqüents juvenils": la mare que treballa tota la setmana a casa d'uns senyors, mares vídues, gran nombre de germans (vuit o nou), degradació manifesta de les possibilitats econòmiques, mares solteres, pares separats...

Les motivacions que expliquen el seu internament són fonamentalment dues: els problemes econòmics i els familiars.

Des del punt de vista de l'intern, la pressió institucional aquí no juga de la mateixa força que a les institucions del Tribunal de Menors.

"Aquí tenemos libertad, puesto que el reformatorio es casi una prisión. A parte de algunas cosas de la comida que te las has de tragar como sea, aquí los castigos no són duros: copiar, quedarse sin televisión...".

La majoria dels interns fa sis anys o més que viuen a la institució.

"Hacemos muchas actividades -diuen les nenes- por ejemplo, fiestas, la celebración del día de la familia, convivencias, colonias... A menudo, la organización de estos actos nos responsabiliza, es decir, las mayores hacemos de monitoras de las más pequeñas".

Quasi tots els interns passen el fi de setmana amb la família des del divendres a la tarda al diumenge a la nit. Els que es queden poden sortir els dissabtes a la tarda i els diumenges. Es aleshores que aprofiten per a veure's amb elements de l'altre sexe

amb qui fan amistat i "convivències" (com diuen les nenes).

"De todas formas, los días más aburridos para los que nos quedamos son los fines de semana", diuen els nens.

Els nens es queixen molt dels càstigs: privació del sopar, plantons al pati.,. Les causes dels mateixos són el fer "follón" o "jaleo" les nits al dormitori.⁽¹⁾ També es queixen de la gran quantitat de rates.

L'horari d'aquestes institucions comença entre les 7'15 del matí o les 8 fins a dos quarts de deu o dos quarts d'onze de la nit. Depèn també dels programes que donin a la televisió. Fan la neteja de la casa i tenen dues classes al matí i dues la tarda. Des de les cinc de la tarda, quan s'acaba l'horari escolar, disposen d'unes tres hores de temps lliure.

Quan s'acaba el curs escolar, la majoria marxa de vacances a casa seva. Els que es queden és perquè les condicions familiars no permeten l'acolliment del menor en unes garanties mínimes d'estabilitat, no solament per causa de la degradació del context, sinó també per causa de les vacances dels mateixos pares. Per a aquests, s'organitzen excursions, es banyen a la piscina i algun dia van a la platja...

"Tenemos a un grupo de excursionismo que, durante las vacaciones piensa hacer una salida a Maranges haciendo un breve período de campamento", diuen els nois.

D'on treuen els diners per a les seves coses? Generalment, els prové de la mateixa família que els hi dóna. També s'el prenen els uns dels altres i, en alguns casos, algun educador els hi facilita algunes quantitats.

"Tenemos un sistema de puntuación en relación directa con la conducta o los méritos adquiridos en el aprendizaje escolar. Estos puntos son reconvertibles en pesetas, a razón de 300 puntos = 100 pesetas", diuen les nenes.

S'observa que els nens gaudeixen de molta més llibertat que les nenes: van molt poc al poble i només alguna que altra vegada a les festes. La seva il·lusió és comprar-se l·laminadures.

(1) També hi ha el savi de torn que s'atreveix a afirmar davant dels altres: "Si nos castigas, es porque hemos hecho algo; siempre merecemos los castigos que nos imponen".

Quan estan malalts i necessiten una atenció especial els porten a les poblacions més pròximes per a rebre l'assistència sanitària adequada.

"Un dia tuvimos la visita de los niños de la Prote que vinieron a vernos. Fué una jornada muy agradable: hicimos convivencia, baile e hicimos una merienda juntos".

Quan surten, tant ells com elles, tenen les seves preferències en anar a menjar la fruita dels arbres de la rodalia. Aquest costum ha fet que la institució estigui completament marcada.

"Cuando pasa algo, siempre se nos acusa sistemáticamente a nosotros, tanto por parte de los vecinos como de la policía. A nosotros la policía nos asusta mucho, aunque jamás nos ha pegado, - diuen els nens. Este trato diferencial sale por todos los lados: cuando vamos a coger el tren, si no tenemos cambio, no nos quieren despachar el billete, mientras que a los otros pasajeros no les ponen inconveniente. ¿Por qué a nosotros sí y a ellos no?".

Entre els nois, són excepcipnals els casos d'individus que hagin contactat amb centres o grups juvenils. Les seves sortides solen ésser els cinemes i els bars del les rodalies.

De cara al seu futur, malgrat les seves fantasies -ésser ballarina, cantant o artista- la majoria pensa treballar, alguns estudiar formació professional i l'excepció ha arribat a pensar amb estudis superiors. En definitiva, les perspectives són d'aprendre un ofici de la manera més qualificada possible.

Sobre la institució, els nens diuen que no portarien cap company a l'internat; és a dir, no recomanarien a ningú el col·legi. Per altra banda, diuen i es manifesten clarament per a que la institució fos mixta.

Finalment, diem que^a les institucions portades per religioses hi compta molt l'element religiós. Es a dir, hi entra plenament una simbologia religiosa a la seva vida:

"y...entonces...rezamos para que no lloviera. Y, efectivamente, no llovió".

Com anècdota final, cal dir que les nenes parlen amb una veradero obsessió dels homes que els han entrat les nits amb ànim de robar i dels que han trobat per les rodalies que, quan elles passen, es despullen amb una intenció clarament exhibicionista.

4. Els actors del control social

El problema social que analitzem en la present recerca acusaria una parcialitat informativa i, per tant, de greus defectes d'objectivitat, si no tinguéssim present la perspectiva del problema des d'un altre punt de vista: el dels actors del control social. Creiem que es tracta de persones directament vinculades amb el problema salvant únicament el matís de que hi juguen certament un paper molt diferent.

La societat funciona amb uns sistemes de valor i de normes que legitimen tota una manera d'actuar i aquesta disposa d'uns mecanismes que, de manera automàtica, exerceixen un control per a garantir el bon funcionament de l'engranatge.

Un d'aquest mecanismes ~~són~~^{són} els que nosaltres anomenem aquí "agents del control social", els quals no han pas d'ésser automàticament ni necessàriament repressius i de coacció; sinó que poden ésser molt bé elements educatius, integradors, preventius, etc.

Voldríem aportar aquí la visió que ells tenen de la problemàtica delinqüencial juvenil, com valoren el fenomen, quina és la seva actitud enfront del mateix, fins a quin punt les seves accions són positives de cara a un millorament de la situació, les causes últimes que ells descobreixen, de quins mitjans disposen en el seu paper d'actors del control social, quines són veritablement les contradiccions internes del sistema...

Tot plegat seran elements a tenir en compte a l'hora de l'anàlisi crítica i quan arribi el moment de relacionar les dades obtingudes en la recerca a fi d'intentar donar ^{una} visió globalitzada del problema.

En el transcurs de la nostra exposició farem referència més d'una vegada a les instàncies superiors i institucions del Tribunal Tutelar de Menors relacionades directament amb tot el contingut de la nostra investigació. Sovint potser aquesta referència serà crítica i, fins i tot, potser molt agre. Intencionalment, però, voldria ésser sempre transmesa amb la mateixa objectivitat amb la que ens ha estat lliurada. Malgrat tot, si en tota la relació que segueix, s'hi observa la manca d'aquesta qualitat, serà sempre un defecte, no de l'informant, sinó dels transmissors d'aquesta informació.

4.1 L'administrador de la justícia

Quan es tracta d'una persona molt conscient de quin hauria d'ésser el seu paper, es troba en una constant contradicció puix que confessa que el tenir que enviar la gent a la presó quan una conducta delictiva ha quedat provada és una opció massa limitada. A la presó aquella persona es degenera i esdevé fàcilment un delinqüent habitual; si es tracta de menors, cal trametre el possible culpable al Tribunal Tutelar de Menors que no fa més que el que bonament pot. Hi ha una seriosa dificultat a trobar institucions com l'Institut de Reinserció Social (IRES) o OBINSO que, d'una manera professionalitzada, es dediquin a la resocialització del delinqüent.

La intraquil·litat del desordre ciutadà ha alertat l'opinió pública pressionant a les Forces d'Ordre Públic, policia o guàrdia civil, cap a una actitud més controladora dels acontexements. Es aquest el motiu de l'augment de la delinqüència, que és més aparent que real.

Cal tenir present que les causes de la delinqüència són molt aleatòries i cojuturals: l'atur i la crisi econòmica present, per exemple, generen més necessitats econòmiques; és per això que és fins a cert punt lògic que en l'actualitat s'experimenti un increment de delictes contra la propietat, de la mateixa manera que, durant la primavera s'observa una major abundància de delictes sexuals i que durant els dies de vaga escolar són notables els robos en els camps i les hortes amb el conseqüent mal humor i enuig dels pagesos.

Malgrat tot, no es pot pas dir que tota l'explicació radiqui en causes de tipus aleatori. L'experiència professional d'un magistrat, detecta unes constants en els fets delictius, principalment pel que fa a la delinqüència juvenil:

- Desorganització familiar del tipus que sigui: alcoholisme, separacions, discussions, abundància de fills... Normalment, les famílies dels acusats que freqüenten la justícia, no són pas del que en podríem dir "famílies usuals".
- Efluvi migratori que ha provocat un desarrelament i una no integració a la comunitat receptiva, en molts dels casos. Es difícil trobar una conducta desviada en famílies i persones que han fet un esforç d'integració.
- Abundància de fills que comporta conseqüentment una impossibilitat d'un mínim control familiar.

4.2 Els gestors de l'ordre ciutadà

Respiren, per la seva banda, una positiva inquietud davant del problema. Els qui ja tenen una llarga experiència professional, donen una sensació de cansament per causa del desgast de la seva vida. Les contradiccions constants en les que es troben immersos per la seva mateixa pràctica professional, han fet ja format: persones extraordinàries i amb gran dedicació malgrat les seves possibilitats constants de corrupció molt temptadores en els temps que es passava autèntica gana, veuen créixer un corrent d'odi envers el que representen i el que són fonamentat en coses que no són veritat.

"Yo, personalmente, he dado una sola bofetada en mi vida por causa de un exhibicionista".

Els més joves semblen viure enmig d'una visió ideal de la societat; però amb consciència clara d'estar enfront d'una problemàtica que, ells sols, no podran resoldre. El seu sentiment de frustració és fort quan veuen que la justícia no es fa ressó ni de la denúncia ni de la perillositat del delictes.

Segons les forces de l'ordre, les causes que incideixen o expliquen la delinqüència juvenil són varies; però n'hi ha dues que són decisives:

1ª/La família que no dóna pautes educatives, sigui perquè no pot donar-les a causa de la seva condició socio-econòmica o la seva desorganització, sigui per causa de la incapacitat dels pares per a donar unes normes que ells mai no han tingut.

2ª/L'Església també té una gran responsabilitat, puix que va donar un còdex de costums morals i ètiques que després ha negat. L'Església, en certa manera, ha desertat de la seva missió essencial i insubstituïble.

"...y, ahora, la Iglesia se escandaliza de que los socialistas propugnen la escuela única y laica. Pues creo que no hay motivo de escándalo. ¿Qué se pensaban? Si ellos no inciden en el fondo de la cuestión y dejan de sostener sus posturas por respeto humano o por la razón que sea, ¿qué hay de extraño en que los socialistas sostengan posturas extremas? En la misma historia de España pueden hallarse ya tradiciones ideológicas de esta índole".

Altres, tot ampliant els conceptes abans exposats, matisen les causes afirmant que aquesta manera de fer i de comportar-se

és una conseqüència, en part, de la manca de responsabilitat de mestres, educadors, capellans... que no solament deixen d'inculcar uns valors morals, sinó que també es desentenent plenament de la problemàtica, negant qualsevol col.laboració. Fugen del fons del problema dient que això és feina de la policia.

No és pot parlar d'un determinisme en el fenomen de la delinqüència; és a dir, les causalitats o factors de tipus sociològic (pobresa, família, escola, barri...) no són pas definitius. Moltes vegades es reben ordres de busca i captura de menors que són fills de grans personalitats; això és ben freqüent i no coincideix amb cap paràmetre social. Aquesta delinqüència juvenil de "cuello blanco" és d'un embalum important i que no passa mai per estadístiques. El tracte que es dona a la delinqüència juvenil de classe alta es pot resumir en la frase

"Todos somos iguales ante la ley; pero no todos pueden defenderse igual delante de la ley".

Es un signe més de la desintegració d'una joventut que no té cota moral ni cap referència en la seva jerarquia de valors.

...

...

No podem pas tallar a tots els anomenats delinqüents amb un mateix patró; cal distingir entre el delinqüent habitual i l'ocasional. Aquest darrer no té massa relevància perquè, després de l'ocasió circumstancial que ha donat peu a la conducta castigada, ja s'ha acabat tot.

L'habitual, en canvi, és molt difícil de regenerar i quan aquesta regeneració es dona és que hi ha hagut una tercera persona que ha provocat l'evolució de la conducta. Pensem explícitament que cal donar-los-hi oportunitats; però aquestes han de tenir un cert límit i, quan aquest s'acaba, la societat té dret a que se la protegeixi de persones que s'han manifestat obertament perilloses.

La delinqüència juvenil, per la seva banda, presenta unes possibilitats que, si la societat fos capaç d'actualitzar-les, el problema no seria ni molt menys tan agut. En concret, per exemple, si els menors tinguessin l'oportunitat de trobar treball als 16 anys, la seva vida canviaria; el treball els proporciona diners i aquests els permeten portar un ritme de vida més o menys normalitzat; cinema, discoteques... i també poder trobar una noia que els pot ésser de gran ajuda.

El menor roba per a tenir el que no té: jocs, diversions, menjar, etc. Un delinqüent juvenil va robar de dins un automòbil

la quantitat de 70.000 pessetes i s'en va anar a gastar-se-les als autòxocs de la fira, sopars amb els amics... No és gens estrany que en moltes de les accions delictives dels menors s'hi trobi, en un pla amagat, una persona adulta que juga el paper d'"incitador i estímul" i és qui, en definitiva, negocia amb tot el que ha estat robat.

...

...

Es digne de tenir en compte la conducta dels adolescents quan són agafats.

"En el momento de los interrogatorios se muestran con un considerable desparpajo. Adoptan una postura de perdonavidas, ya que saben que no se les puede maltratar".

S'ha donat casos en els que ha estat a l'interrogatori on els pares han tingut la valentia de pegar una bofetada als seus fills, tot dient:

"Ahora no me puedes devolver el golpe".

No tenen el més petit remordiment del que han fet i saben molt bé que sobre d'ells només té jurisdicció el Tribunal Tutelar de Menors. Aquesta impossibilitat d'acció per part de la policia i la inutilitat de les accions possibles portades a terme pel Tribunal Tutelar de Menors, fan que el problema de la delinqüència juvenil sigui pràcticament insoluble, arribant a constituir una autèntica plaga, una mena de càncer que mata progressivament la nostra joventut.

...

...

Hi ha un element molt important en el món de la delinqüència juvenil: la banda. Moltes de les coses que fa un delinqüent no podria ni sabria fer-les tot sol; necessita del grup per a la seva realització.

Dins el grup, existeix el líder o "jefe" que arriba a aquest lloc veritablement per mèrits propis.

"Se es más importante cuantas más veces se ha sido detenido y cuantas más veces se ha sido capaz de engañar a la policia".

Una prova de la força d'aquests grups juvenils és la valentia amb la que afronten els perills i també la capacitat d'engany davant la policia quan han estat atrapats amb una conducta perseguida.

L'estatus i el rol de garants de l'ordre enmig d'aquests grups és ambivalent; d'una banda, hi ha una amistat, una coneixença mútua i, si no sospiten que s'els està buscant, no fugen mai ni es manifesten esquerps; però, per altra banda, en els moments de conflicte, la policia és l'enemiga i moltes vegades aquesta passa verdadera por, puix que els vaillets no tenen cap sentiment de culpabilitat ni d'inferioritat.

Per altra wantó, cal afegir que la policia, tant per consciència pròpia com l'amenaça de la llei, no vol ni pot fer mal. La seva única missió és denunciar i procurar les proves de la denúncia; es passen les proves al jutge i és ell qui decideix. La policia no té la més mínima possibilitat de fer un treball de reinserció i, per tant, pensa que hauria de comptar amb les seves pròpies institucions de reinserció.

La policia coneix els llocs de trobada d'aquestes bandes: clubs, sales de joc, discoteques, pisos... i, quan es senten massa vigilats cerquen altres llocs molt més difícils de conèixer. Per exemple, hi havia una banda que tenia el seu local i magatzem a un àtic on hi pujaven i baixaven per les tuberies de l'aigua.

4.3 Els mestres de les institucions d'internament

La imatge que els interns tenen dels mestres -en institucions del Tribunal Tutelar de Menors- no és pas desagradable; és molt menys repressiva que la dels educadors. Aquest són vists com a funcionaris del Tribunal encarregats de la vigilància.

L'experiència recentment iniciada de que hi hagi dones sembla que és molt positiva; per declaracions mateixes dels vaillets, sembla que elles són les menys repressives. Almenys és aquesta la representació que s'en fan els interns.

El problema dels mestres d'aquestes institucions és que sempre són interins, nomenats pel Ministeri d'Educació i Ciència. A l'hora que es convoquen oposicions, ningú demana aquesta plaça: és impossible que es doni una continuïtat en l'acció educativa i pedagògica. La voluntat de fer les coses bé ja hi són; però les contradiccions estructurals són massa greus. Per exemple, les entrades i sortides constants dels nens impedeixen fer una labor pedagògica eficient: hi ha graus que són només cinc els vaillets que comencen i acaben un curs. Es dona una rotació constant.

Es tracta a la institució escolar com si es tractés d'una escola normal des del punt de vista legal i efectiu i sembla que seria convenient que fos declarada "escola especial", que vol dir pocs nens per aula, molta dedicació, etz.

Els mestres sempre ho ignoren tot de la vida familiar dels nois. Es fan reunions periòdiques amb els educadors; però creuen que aquestes són insuficients, perquè no es tracten mai els casos individualment.

Aquest problema de la manca de connexió amb el passat, el present i el futur dels nois afecta a tota l'acció del Tribunal. Quan els interns s'en van de vacances, per exemple, queden a la mercè d'un context que tothom ignora. Manca una absoluta continuïtat en l'acció.

No hauria d'ésser que les decisions es prenguin al Passeig de Gràcia quan la labor educativa s'està portant a terme en altres fronts.

Per les seves característiques socio-familiars, els alumnes ostenten uns retrassos escolars manifestos. Aquest dèficit d'estímul per a l'aprenentatge escolar, sembla talment com un fet irreversible si es té compte de les seves causes: mala escolaritat prèvia, absència d'escolaritat o irregularitat total en l'assistència. No és excepcional trobar nois d'edat ben adelantada que encara són analfabets.

Inclús pensen els mestres que hi ha nois que no haurien d'anar a classe, puix que tenen unes possibilitats molts grans des del punt de vista manual, més que intel·lectual. Creuen que s'els pretén donar una cultura i una instrucció que no és pas certament per a la que estan veritablement capacitats.

Per altra banda, els mestres observen, a partir de converses sentides entre els interns, que es dona una problemàtica sexual per part dels vaillets: parlen de que han dormit junts, que dos es van tancar en certa ocasió a l'excusat, etc. La mestra observa que la seva sola presència apaga o apaivaga uns desigs que es manifesten amb una gran dosi d'agressivitat.

Entre els nois s'adquireix un notable prestigi a partir de les gestes destacades fetes fora o en contra de la llei. Aquest prestigi, per un altre cantó, crea una certa por davant l'individu que és objecte d'una certa admiració. Es a dir, en definitiva, aquest personatge prestigiós és capaç de crear problemes a qui directament posseeix aquesta admiració: cal saber nadar i guardar la roba al mateix temps.

El tracte institucional és molt bo. Les institucions del Tribunal Tutelar de Menors no són els "reformatoris" de fa uns anys. Les instal·lacions són molt acceptables i s'organitzen coses per a ells; però el que passa és que allà els hi han portat sense demanar-los-hi l'opinió; és per això que tenen ganes de marxar.

4.4 Els educadors de les institucions d'internament

Pel que fa a les institucions del Tribunal Tutelar de Menors, la inquietud dels mateixos coincideix totalment amb la que ha estat expressada pels mestres. Potser en el cas dels educadors la cosa s'agreuja per la seva mala imatge i per la sensació de fer un treball completament en el buit: no solament desconectat de la realitat mateixa dels nois, sinó per la impossibilitat de fer un treball realment educatiu perquè, quan intenten cohesionar un grup terapèutic, una decissió del Passeig de Gràcia pot malmetre una acció d'integració institucional començada amb notables esforços i dificultats.

...

...

Pels educadors de les institucions de Protecció de Menors, els problemes són lleugerament diferents; però no per això menys greus.

La problemàtica institucional neix ja a nivell mateix de pre-suposte: 390 ptes per dia i nen i 125 ptes per dia i nena. Quan han estat formulades alternatives, la resposta ha estat sempre el silenci de la Junta Provincial de Protecció de Menors. Efectivament, no es pot operar el més mínim canvi en aquesta mena d'institucions sense una autorització expressa de Madrid i això crea dificultats per a trobar un interlocutor vàlid i pròxim a la realitat viscuda pels mateixos educadors.

En els internats de la Prote, hi ha nens o nenes de procedència molt diversa: des dels qui tenen dificultats de romandre a casa per causa dels horaris laborals dels seus pares i aquests han trobat un col·legi gratis, fins els qui estan a un nivell de real predelinquència.

Aquí també es donen unes contradiccions semblants entre el treball concret dels educadors i les decisions preses per la Junta provincial de Protecció de Menors. Es fa molt difícil poder lograr un encaix d'ambdues postures: és la burocràcia contra l'educació.

S'observen també uns notables retardaments escolars pràcticament deguts a les mateixes causes que els nens del Tribunal. I aquí, també, els mestres són interins amb totes les contradiccions que dèiem suara.

Pel que fa als nens internats, es deixa entreveure una gran dosi de "machisme" que es reflexe en el seu tracte amb col·legis de nenes que han vingut en pla de visita: despreci, mofa i escarni.

El que certament més destaca és la manca de normalitat. Això és fruit, segurament, de la cultura familiar rebuda i dels models familiars que la majoria d'ells han viscut.

Per altra banda, no es sap de cap menor que hagi estat internat a la Prote i que posteriorment hagi militat en grups polítics o sindicals d'esquerra; en canvi, es coneixen casos d'interns que s'han integrat posteriorment en grups de Fuerza Nueva. La interpretació dels educadors és que segurament ~~que~~ han trobat allà les possibilitats d'una violència legal i organitzada.

Alguna institució d'aquesta mena que era postada per religiosos, donades les contradiccions en les que han de treballar, han decidit plegar després d'haver seguit un procés per anar col·locant als alumnes més grans en pisos. L'aïllament de la institució era massa fort fins el punt d'ésser deseducador. I així abandonen la institució. Cal només tenir compte que el sou d'un religiós educador en aquests temps que correm era de 3.750 pessetes mensuals.

IV. CONCLUSIONS

1. S'ens confirma plenament la hipòtesi de que no tot expedient que obra en poder del Tribunal Tutelar de Menors fa referència immediata a una persona que pot ésser acusada de delinquent (el cas de Joan i, també, el d'Inmaculada i Daniel).

Fets com els que han estat inculpats son comuns a pràcticament tots els adolescents. Per sort o per desgràcia, aquí hi han jugat elements circumstancials que han estat determinants per a la transferència dels menors davant del Tribunal i per l'obertura immediata d'un expedient.

I quan aquests fets han trascendit la simple trapallera pròpia de l'adolescència, hi ha encara un impediment significatiu per a no poder fer l'acusació de delinqüència; la seva no-habitualitat. Creiem que una ocurrència aïllada no pot pas justificar tal qualificatiu. (El cas d'Inmaculada).

Creiem que es fa necessari parlar de desviació i no de delinqüència quan es tracta dels menors. Malgrat que desconeixem els estàndars o paràmetres que separen o limiten els desviat del delinquent, cal tenir molta precaució a l'hora d'emprar certes expressions.

2. Hi ha com una mena de vergonya o pudor davant dels fets inculpats o que han pogut ésser la causa de la denúncia al Tribunal Tutelar de Menors. Aquella vergonya porta a la necessitat d'encobriment i aquesta, amb més o menys intensitat, sovint arriba a la mentida descarada (és el cas d'Inmaculada i Manuel). Les afirmacions dels nostres interlocutors feien necessari que, amb un desig d'objectivitat, s'haguessin de verificar per altres cantons i acabaven creant el dubte en tota afirmació que havia estat fetai, inclús, sotmetien a prova la paciència de la mateixa voluntat de cercar la veritat.

Darrera aquesta mena de constant, sembla que es doni com una prevenció cautelosa i una franca oposició davant qualsevol mena de control extern. Tota intromissió dintre la subsatància

d'uns aconteixements que es prefereix oblidar és presa sistemàticament amb aquesta perspectiva i es refusa, per tant, ventilar el que es considera íntim i vergonyós. Tota pregunta que faci referència al tema, fa nèixer notables sospites que es tracta d'un control o d'una ingerència que cal evitar.

3. Ens sembla que la panoràmica general de les nostres històries de vida posen sobre la taula un gravíssim problema laboral que afecta de manera molt especial a la joventut. No voldríem caure en el simplisme d'atribuir a això un cert determinisme sobre la conducta desviada; però, certament, que hi juga un paper de primer ordre. Quan ens referim al problema laboral, volem indicar directament les explotacions a que són sotmesos els joves sota els pretexts de rendabilitat de qualsevol altre mena que fan odiable la mateixa activitat laboral. Adés es tracta d'una explotació centrada en l'escassetat del sou (cas d'en Daniel) adés d'un abús d'hores de feina i estimulants encara per a fer més hores sobrecarregant exageradament la jornada en edats que potser es fa necessari l'empleu del temps lliure (cas d'em Joan)

Dintre d'aquesta dimensió del treball, cal dir la gran preocupació que ens ha produït veure la transcendència i embalum notable de l'atur juvenil (Manuel i Inmaculada no troben feina). Es tracta certament d'un problema conjuntural en el que s'hi retroben diverses explicacions d'interès pels empresaris: per a les accions sindicals, problemes lligats a la legislació laboral actual, etc... De totes maneres les repercussions que aquest atur té a les edats adolescents, són certament considerables.

Es per això que hem volgut fer una penetració més en profunditat d'aquestes conseqüències i vam decidir parlar amb joves parats per veure exactament quin és el seu estat d'ànim. Heus aquí una monografia petita que posa sobre la taula les dimensions exactes del problema.

...

...

A casa en Manolo són 11 de família, és a dir, el matrimoni i nou germans. Són oriunds de La Línea de la Concepción (Cadis). Fa ja sis anys que són a Mataró. El pare havia treballat de paleta, com que la seva salut física no li permetia, va tenir que acceptar la feina de la recollida de les escombraries; en aquests moments ingressa entre les 16. i les 25.000 ptes mensuals. En aquests moments és l'únic sou que ingressa la família; la mare cerca treball i en Manolo, el gran, esta cercant feina, té 15 anys. De lloguer paguen 6.000 ptes al més.

En Manolo està realment molt preocupat pel fet que no es troba feina. No sap com portar alguna cosa a la seva mare i pateix tremendament perquè es sent impotent davant l'impossibilitat de resoldre d'inmediat la qüestió. Quan la cosa ha estat molt segura, ha anat inclús amb els seus amics a robar plom, per exemple, que ha pogut vendre i portar quantitats missèrrimes (300pyes) a la seva mare. De totes maneres ell no és capaç de fer això sistemàticament, malgrat que té molts amics i coneix molts nois que ho fan.

Ell havia treballat amb un home que era testimoni de Jehovà. Ell, simulant sostenir aquelles conviccions religioses, treballava amb ell amb un camió de "reparto"; però ^{ho feia} ~~traballava~~ 16 hores cada dia i li pagava 800 ptes a la setmana. En Manolo tenia aleshores 13 anys i, donada l'explotació en que es trobava, va abandonar la feina.

"Cuando se encuentra trabajo es de esta índole. He buscado trabajo por toda la comarca del Maresme y estoy desesperado porque, cuando llego, ya ha venido uno antes. Desde el momento que se dice por ahí que hay trabajo en alguna parte, los jóvenes acuden a buscarlo como moscas. Se da una especie de competencia en la búsqueda de un trabajo. El problema en general es muy grave. Ahora y en estos momentos aceptaría un trabajo haya la explotación que haya: la cuestión es traer algo a casa. De momento, lo importante es ponerse a trabajar; despues ya se vería si viene un aumento o si se arreglan las condiciones. Esta cuestión es para mi un problema de dignidad"

En Manolo és jove, pero ell confessa que a la seva edat, ja està completament margat: "Tan joven y ya estoy como gastado". Després ens explicarà les raons:

"Cuando veo que mis hermanos piden comida y no hay, se me remueven las entrañas. No puedo resistirlo. Cuando veo que mi padre, que está muy enfermo, es el único que entra un sueldo en casa, con su parálisis, con sus ataques que parecen de epilepsia, no puedo resistir más mi situación actual.

A mi me avergüenza tener que pedir constantemente dinero, incluso, que me lo tengan que dejar".

El xicot no pot tampoc resistir veure que la seva mare té probabilitats de trobar feina. Això és necessari comptant amb la sort que pugui tenir de trobar-la; però aleshores, què passarà

amb els petits? Quedaràn certament en mans d'una germaneta de 12 anys i d'ell mateix, però les coses no podràn anar bé de cap manera. Diu en Manolo que no és extrany que els nois en situació d'atur com ell es dediquin a la delinqüència.

"De hecho, hay una contradicción entre el abandono de la escuela a los 14 años y el inicio de la edad laboral a los 16 años".

Els diumenges i festes els seus amics, que s'en van de patrulla a divertir-se, l'inviten:

"Pero yo rehuso a salir con ellos porque no tengo un chavo y me excuso diciéndoles que no tengo ganas de salir. A veces mis amigos me han dado dinero, pero yo no lo acepto diciendo que ya tengo: me da vergüenza que los amigos me presten unos duros.."

Són molts els vaillets del seu barri i coneguts seus que no tenen treball. Sempre el conviden a sortir amb ell. En Manolo, per la seva banda, sempre refusa i es queda a l'Església assentat, esperant que el temps passi i,.. així consumeix les seves festes mentre pugui.

4. Quan es dóna la presència, jutjada per alguns com indispensable, d'una tercera persona que intervé en el procés de regeneració o de resoèialització del noi, es donen uns components francament paternalistes. Es el cas d'en Daniel i d'en Joan en el que el patró vol pendre el relleu del pare a causa de la seva absència.

Aquest paternalisme, mai poder tant ben definit, es mostra molt exigent; però a l'ensem té uns components proteccionistes que, anys enrera, s'haguessin plantejat en nom de la caritat cristiana i que avui porten la força de la voluntat d'ajudar a fer-se home i de prosperar en la vida afrontat-la directament tal com és.

5. Per altra banda aquest paternalisme és explotador, com insinuàvem més amunt; sobretot quan prové del patró. L'explotació pren carecterístiques diverses, però està recoberta de la gran contradicció de reconèixer la vàlua i bonomia del protegit a l'ensem que es pren alegament la decisió de que l'ajuda la doni un altre quan la conducta del menor pot pertorbar la tranquil·litat personal. Dóna la sensació que es juga impunament entre les dues voluntats coexistents: reconeixença de la necessitat de l'assistència i claudicació de les pròpies responsabilitats en ares d'un "no sabem què" molt mal entès. Es la creació de riscos de reincidència que es podrien evitar amb una consciencitització molt més acurada de la situació real que, per altra banda, nos'ignora (cas d'en Daniel)

6. Constatem que la delinqüència juvenil es produeix al si de famílies molt marcades per aspectes greus marginadors: degeneració dels pares, soletat circumstancial dels mateixos, abundància extraordinària del nombre de fills, baixíssimes qualificacions professionals, activitats de conducta desviada que no afecten únicament a un membre de la família, acceptació fàcil i quasi fatal de l'estil de vida propi marcat per la cultura de la pobresa... Tot plegat, decissivament marcat, agreujat i potenciat per la mala o defectuosa acceptació dels rols propis: egoisme de les mares que només miren el seu propi interès (Manuel, Miguel i Celio), evasió massa repetida dels pares en la freqüentació del vici (Immaculada, Daniel, Manuel i Celio).

Aquests aspectes marginadors de la família arriben a culminacions supremes del fet que algunes d'elles han hagut d'acceptar durant períodes amples de la seva història un treball eventual, canviant sovint de domicili i produint automàticament una inestabilitat col·lectiva per causa del seu nomadisme (cas d'en Manuel) a traïent-se en una dispersió dels membres de la família (cas d'en Celio).

7. Els tracte educatiu als fills, tampoc és ben normalitzat.

Es va fàcilment d'un extrem a l'altre i és fàcil trobar exemples de tota mena. Potser les mateixes condicions de misèria i d'inestabilitat en que es viu, són suficientment determinants per a explicar aquestes conductes educatives tan poc equilibrades.

Es així com, a vegades es dóna una forta agressivitat (Manuel i Immaculada) apoiada decissivament en l'autoritat moral i efectiva del pare; altres circumstàncies es defineixen per la seva sobreprotecció (cas d'en Manuel) que tampoc pot ésser massa educativa en segons quines avinenteses; finalment, es dóna encara una tercera alternativa que és l'oblit (cas d'en Celio). Es a dir, en síntesi, aquest tracte educatiu o és molt dur o és excessivament suau o és completament indiferent. Això depèn molt del moment; no es dóna pas certament el terme mig.

8. Quan un vailet ha comès un fet que és considerat tipificat en la llei com a delictes i s'ha iniciat una mena de cursa de detecció i càstig i, en certa manera, s'ha començat a tenir una fitxa, un historial o un curriculum de conductes desviades; per aquest mateix afer, hi ha com una determinació social d'estat. Rep una etiqueta molt difícil d'esborrar i aquest etiquetatge produeix automàticament l'acusació sistemàtica del que ha fet i del

que no ha fet (és el cas d'en Manuel i, en general, dels xicots de la banda).

Aleshores, la protesta de l'acusació injusta i gratuïtes fa més gran i, inclús, s'infla deliberadament. Almenys la justificació de la queixa té la virtualitat d'encobrir el fons d'un problema molt més seriós que roman com amagat darrera l'escribessada feta amb tota justícia.

9. No trobem pas una explicació única i definitiva al fenomen de la delinqüència juvenil; aquí hi juguen tantes causes com vaillets es troben inculpats. No cal oblidar en absolut les causes cojuturals i aleatòries: l'atur, l'estiu, la nit... Les circumstàncies d'un moment donat o d'una època determinada, poden ésser definitives per a explicar o interpretar l'increment -potser només aparent- del delicte en general o d'una mena de conducta determinada.

En tot això, el màxim que es pot arribar a fer és el que s'en diu en sociologia trobar unes "constants" que, a més, es repeteixen fins a un cert punt. Cal fugir de tot determinisme i entrar en la convicció que no totes les explicacions del fenomen es poden reduir a interpretacions de tipus social.

10. La detecció de la policia defineix, certament, a un individu com a suspecte d'haver comès un delicte. I, quan diem policia, volem dir guàrdia civil i tot ciutadà que ha cursat una denúncia concreta. De totes maneres, es dóna en gran manera el delicte no denunciat o no detectat. Hi ha la xifra negra de la delinqüència que es fa molt difícil d'abastar en les seves exactes dimensions. Quan un vaillet és acusat, això no vol pas dir que sigui el seu primer delicte (cas d'en Manuel); cal matisar, per tant, que es tracta només i únicament del seu primer delicte objecte d'una denúncia i, ~~per tant~~, susceptible d'ésser processat.

Això tampoc vol dir que aquest primer fet no denunciat no ha estat vist per ningú. Hi ha terceres persones que, malgrat el perjudici que els pugui portar una determinada conducta, no volen procedir a la denúncia perquè tenen plena consciència que la declaració pot ésser causa de delinqüència del fet que marca els vaillets per a tota la vida. De la mateixa manera i per les mateixes raons també hi ha persones que desaconsellen d'entrada l'internament en una institució de reeducació. Això posa sobre la taula una problemàtica molt més profunda que en parlaré més endavant en una altra conclusió.

11. Quan apareix el grup d'amics que possibilita la conducta desviada en un context d'incontrol o de difícil censura familiar, sembla que els problemes s'agreugen considerablement (cas d'en Manuel i d'en Daniel). A partir d'aquest moment, el procés de l'anomenada "carrera delictiva" està una mica a la mercè de les circumstàncies: l'oportunitat de trobar una tercera persona que ajudi, viabilitat de trobar una feina...

Quan aquest grup d'amics es constitueix en banda, arribem a l'organització social de la conducta a través del grup estructurat i aleshores comença el "gran joc" que, d'una part, requereix molta intel·ligència i habilitat i, d'altra part, es permet de freqüentar el risc i l'acció perillosa amb un màxim de seguretat col·lectiva i sota el patronatge de la cohesió i amistat i govern que el mateix grup proporciona.

Molt elements positius endevinem dintre la banda juvenil i tenim verdadera por d'ésser limitats en la nostra anàlisi. De totes maneres, en destaquem alguns que ens semblen definitivament rellevants i que seria un oblit inconfessable deixar-los en el silenci.

La banda, en primer lloc, és un grup construït sota els pilars de la sol·lidaritat, de l'amistat i de l'igualtat. Algú de nosaltres ha comentat, amb un cert sentit de l'humor, que es tracta d'una minisocietat veritablement socialista i autogestionada.

Un segon element que ja ha estat insinuat és que la banda dóna capacitat i força per a afrontar el risc. Allò que aquests mateixos vaillets no serien aptes a fer sols, ho poden realitzar a través de la banda.

En tercer lloc, la banda capacita els nois per a fer-los entrar en unes regles de joc que cal observar indiscutiblement. Aquestes regles de joc tenen l'inconvenient d'ésser esclavitzadores, puix que hi ha un sistema reconegut de control per a qui s'atreveix a no observar la llei del grup. Tant en la preparació d'un "golpe", com en les funcions que han estat encomanades a cadascú, com en els sistemes d'evasió de la policia o de la persecució, com en la distribució equitativa del botí... sempre hi ha darrera el control del grup que mesura l'honestedat i la fidelitat als companys; els sistemes de repressió són força violents i, segurament, que és l'única metodologia que és apte a ésser entesa immediatament.

No cal oblidar que, si els sistemes de control grupal són d'aquesta manera, tampoc no estan pas obertament en contradicció amb els aprenentatges de conducta que han tingut a la seva família. Es a dir, els càstigs responen a una problemàtica que normalment han mamat ja des de petits i que, desgraciadament, si les circumstàncies no canvien, hauran d'empassar encara molts anys.

Un cinquè element que destacaríem de la banda és la facultat alliberadora del grup d'amics. Per a dir-ho d'una altra manera, els vailets han trobat a la banda una pila de coses que no podran assolir mai en la vida normal. Aquest és un fet incontestable donats els contextos de marginació i degradació en els que els ha tocat viure.

Un sisè aspecte és que l'individu partícep de la banda es sap posseït per la mateixa; per un cantó, s'hi troba bé i el grup ha donat un sentit a la seva vida que no tenia; però, per altre cantó, aquesta possessió és notablement exclussivista i, per tant, dominant i dominadora. Les dificultats que neixen quan hom es proposa abandonar el grup, és per causa de la problemàtica que creen: o prosseguir en aquest sentit de possessió i continuar dintre la línia conductual de sempre o quedar-se immediatament sense res. El dilema, en una edat com la de l'adolescència, és molt difícil de resoldre per pròpia voluntat.

Finalment, voldríem insistir en el paper estimulador jugat per les nenes. Aquesta impulsió provocada per les noies és, en darrer terme, creador de necessitats que, per la seva banda, creen com en un cercle viciós la ~~necessitat~~^{urgència} de prosseguir la conducta castigada i, conseqüentment, d'incrementar si cal l'embalum dels seu fruits. Això sí, mai donen la cara i es presten com objectes dels interesos dels nois, inclús fent "chantaje", si es fa necessari.

Val a dir que, dintre aquesta línia de tracte amb el sexe femení aquests nois es comporten directament amb uns components "mascistes" importants i destacadíssims. Inclús en els nois internats s'ohserven actituds d'aquesta mena. Fruit de la cultura familiar rebuda?

12. La conducta desviada no s'improvitza; cal iniciar-d'hi.

Sembla que aquesta iniciació es por fer de dues maneres molt concretes: o a través del grup (a la banda) e a través de nois més grans (cas d'en Celio). Aquests dos sistemes actuen efectivament com a detonador que possibilita el trencament de la norma. I és normal que això sigui així. De la mateixa manera que per a ajudar a sortir del context de la desviació sembla que sigui completament indispensable l'actuació d'un agent extern o tercera persona, així mateix per a trencar la interiorització de la norma també cal qui ajudi a donar el pas.

Les tècniques que requereixen aquestes pràctiques ja és una qüestió de progrés i aleshores, amb el temps, amb el contacte

i la unió amb els qui actuen de la mateixa manera, es van aprenent les truculències i els enginys que permetin arribar a allò que sembla impossible d'assolir. Però la iniciació no es pot fer en solitari.

13. El Tribunal Tutelar de Menors es presenta com un muntatge força coherent en els aspectes de la seva legalitat; però, certament, la seva eficàcia és molt dubtosa. Ens sembla que hi ha força raons que expliquen la seva inefectivitat.

La primera és la mateixa legislació en que s'apoya que ha estat feta -i segurament que tenia el seu progressisme- en temps massa pretèrits i, per tant, es presenta com a completament desfasada per la seva manca d'actualització.

La segona és que sembla que el Tribunal fa el que pot dintre el marc de les possibilitats legals; però es troba completament coartat. I el pitjor és que això sigui consciència en els nois; com que saben que les instàncies del Tribunal són impotents, no tenen por a res i... el joc continua.

Els nois internats en institucions del Tribunal no tenen pas crítiques més fortes a fer; però allà estan obligats a ésser-hi per decisió o acord del jutge i hom contempla el procés constant de fugues i la difícil acceptació del sistema per part dels interns. Aquesta situació dona la impressió de fer un treball en el buit i que les dificultats creades per la no acceptació de la situació present poden tenir terribles conseqüències de cara als mateixos vaillets: es pot construir tota una carrera delictiva tot jugant a escapar-se de les institucions; la mateixa estructura de la reforma de cara als joves o menors ha potenciat certament aquestes contradiccions presents.

Caldria, a més, fer esment dels resultats negatius que pot produir la institució com a fruit (és el cas de Sònia). Un problema que havia nascut com situació anormal viscuda individualment (l'intent de suïcidi a partir del coneixement del passat de la seva mare), es pot convertir dràsticament en manifestacions de conducta desviada que poden portar en elles mateixes uns aspectes regressius que es podrien transformar en irreversibles. L'òs-mosi del mateix contacte amb persones de conducta desviada, potenciada a la vegada per la permanència a la institució, s'escapa definitivament a tot control. Seria realment terrible acabar amb la conclusió de que les institucions de reforma són, al mateix temps, fàbrica de delinqüents. S'explica a la presó per la manca de possibilitats alternatives en el cas dels adults, com ens deia el jutge; però és veritablement fatal en el cas dels menors.

Potser és per aquest motiu que algunes d'aquestes institucions han inventat alternatives?

Però potser el problema més seriós són les grans contradiccions estructurals en que es troben aquestes institucions. Ens referim concretament a la manca de connexió entre les diverses instàncies del Tribunal i als problemes que creen situacions de les que no n'és responsable ningú, però que es donen en gran manera. La rotació constant dels nois, per exemple, per causa d'un acord pres al passeig de Gràcia dificulta en gran manera, la continuïtat educativa i pedagògica i bloqueja per si mateixa tota decisió que es pugui prendre a nivell de persona i a nivell de grup. Tant els mestres, com els educadors, per exemple, ignoren completament qui són els nois i no saben res del seu passat socio-cultural familiar. El pitjor del cas és que ni el mateix Tribunal es pot interessar per això que és tan essencial; en definitiva, no és pas la missió específica d'un Tribunal de saber la cultura familiar, si el noi ha anat o no al col·legi, de què viu la família, en quin context de barri o de vivenda està domiciliada... El Tribunal, efectivament, només cal que s'interessi per la causa incoada i per les proves que l'apoiïn o la descarreguen de penalitat; és a dir, el Tribunal només és competent de cara a la culpabilitat. Tot plegat ens sembla que es mou en unes contradiccions tan greus que hom acaba preguntant-se veritablement, qui és realment que s'ocupa dels menors?

Ocupar-se dels menors no vol pas dir únicament enregistrar i reformar la seva conducta desviada, sinó que vol dir també i sobretot interessar-se per l'educació, instrucció i seguretat del menor. Malgrat que aquell concepte de "menor en perill" pugui ésser discutit, cal tenir compte que és aquí on cal centrar totes les preocupacions i, per tant, verificar fins a quin punt es dona o no es dona aquest perill. Mentre això no es porti a terme, hom té la impressió que s'està treballant completament en el buit.

14. Pel que fa a les situacions de context familiar dels nens objecte de protecció, es repeteixen en gran manera les mateixes constants de desorganyització familiar. No trobem diferències significatives entre els vaillets de protecció i els de reforma.

15. Les institucions de protecció, malgrat que en elles es respiri uns aires de llibertat i de marge autonòmic dels nens completament diferents de les de reforma són, en definitiva, molt

estigmatitzants per causa de la condició especial dels interns. Qualsevol aconteixement que passi, pot ésser objecte d'assenyalament; és a dir, la imatge pública de les mateixes és acusadora. Però, potser i certament, el més greu és que indirectament estigmatitzen els nens i nenes que hi són internats.

Es curiós així mateix que, malgrat les diferències amb les institucions de reforma, es doni també aquí una certa desgana i una voluntat deliberada de desaconsellar l'internament als amics que els demanessin una opinió.

Aquí es repeteix així mateix la manca de connexió entre els educadors, els mestres i la Junta provincial de Protecció de Menors. Hi ha aspiracions que semblen justes o, almenys, no pas impossibles: que les institucions siguin mixtes, que s'intenti anar per camins diferents quant al tracte amb els adolescents, que s'intentin alternatives educatives diferents que facin desaparèixer les grans institucions, que s'aprofitin les potencialitats manuals d'alguns vaillets perquè les seves capacitats intel·lectuals són massa limitades o vénen determinades per dèficits d'escolaritat prèvia completament insolubles... ; però no hi ha res a fer perquè les decisions depenen de Madrid i, en definitiva, ningú és capaç d'endevinar massa de qui exactament depèn.

Afegim una darrera contradicció estructural: els mestres d'aquestes institucions, tant de protecció com de reforma, són sempre interins i l'escola en la que ensenyen no és "especial".

I així, amb aquest ampli etzètera... què es pot fer?

16. Es descobreix un malèstar per part de la policia; és a dir, com una mena de frustració; la seva feina és massa limitada a la detecció i a la denúncia i són els qui veritablement viuen les situacions en la seva pròpia carn, moltes vegades exposant-se al perill immediat. És l'home de qui cal fugir perquè la seva sola professió és perillosa pels vaillets. Aquest sentiment de despreci es ve a afegir a la frustració de la que hem parlat. El policia, en definitiva, es sent impotent davant d'una realitat que coneix; però respecte de la qual no pot decidir res. Té una labor que per si mateixa el margina del que està fent. És l'home que fa una tasca de la que ell no en disposa.

17. Els plicies, per exemple, són els qui poden assegurar que es dona una altra delinqüència que no es tracta jamai en estadístiques: la dels joves de la classe benestant. Són ells qui diuen que "tots som iguals davant la llei; però no tots tenim les mateixes possibilitats de defensa davant la llei".

Efectivament, la imatge indiscutible que es té de la delinqüència juvenil és la que dona o ve donada pels processos encausats i per les denúncies que obren als arxius del Tribunal; però ells poden assegurar que no és aquesta únicament la delinqüència juvenil existent. Segons aquesta imatge, només es veu el pobre i el desgraciat.

Hi ha, en canvi, un embalum notable de delinqüència encoberta quasi sistemàticament per la confabulació de diferents interessos que han fet com una mena de pacte per a encobrir la veritat. Les llibertats provisionals, els sobres sota mà i, en definitiva, la corrupció d'una classe determinada socialment i molt potent en quant a poder polític i econòmic, ha lograt que la imatge de la delinqüència juvenil es trobés completament modificada de la realitat. El delinqüent juvenil de les classes socials poderoses, acaba engreixant la gran xifra negra de la delinqüència, és a dir, la ~~delinqüència~~ desconeguda i la que jamai arriba a coneixement públic o, almenys, de les forces de control social.

Segons sembla, aquests ordres de "busca i captura" donats per instàncies superiors a les inspeccions de policia locals i referits a fills de personalitats o de persones conegudes per la seva audiència pública, no són pas tan extraordinaris com es podria pensar; no tenen cap mena d'excepcionalitat.

El policia, que pren sempre el punt de vista de la societat o almenys el de la víctima, de la mateixa manera que l'educador o que el mestre, que per la seva banda tenen l'òptica concreta de la dimensió social del problema; viuen en la solemne contradicció del sistema penal vigent que és la de fer víctimes. Sense voler-ho -o potser encara que no vulguin-, del fet d'estar immersos en el sistema, han de castigar i marginalitzar creant la víctima a través de l'eliminació o de l'aïllament fent i laborant sobre el delinqüent juvenil un tracte especial i d'especialitat. Els seus esforços es veuran sempre coartats, limitats i condicionats.

Es així com, en el cas de la delinqüència de les classes altes, es veuran sempre en la impossibilitat de denúncia i d'actuació. Trobaran sempre la muralla d'aquelles confabulacions sistemàtiques i extraordinàriament potents que possibiliten la immunitat de la delinqüència de les classes altes i que, per tant, determinen la negació d'actuacions de cara a una important àrea de la delinqüència juvenil. Queda en l'obscuritat i en la ignorància quelcom que és molt real i que pels mateixos agents del control social és perfectament clar i conegut.

Això fa que la panoràmica general que ofereix el tractament dels

menors, sigui veritablement depriment. La raó última n'és, no solament el tractament dels menors carregat d'extraordinàries contradiccions internes al mateix sistema basades en la manca de connexió i d'estructurament lògic, sinó la repercussió anímica que comporta a l'esperit dels mateixos agents del control social que veuen com frustrada la seva missió i condemnada a un sentiment d'inutilitat irreversible. Des de les institucions que dóna la impressió que han esdevingut finalitats en elles mateixes, fins a la mateixa policia, passant pels educadors, pels mestres i, inclús, pels visitadors del Tribunal de Menors.

Dóna la impressió que les institucions i persones que treballen pels menors intenten controlar el mateix control social.

18. A nivell d'expectatives i de resocialització, sembla que una gran possibilitat alternativa de cara a un canvi de conducta es troba en l'oportunitat de trobar un treball als 16 anys. Coincideix perfectament tant el testimoni de la policia com el dels mateixos menors.

El que passa, en definitiva, és que la delinqüència juvenil presenta grans disponibilitats d'adaptació a noves formes de vida que poden potenciar i posar en acte forces que, encerta manera, donin un altre enfoc a la seva vida. La conducta desviada del menor és més conjuntural d'una edat i d'un context social determinat que no pas una simptomàtica de perversió conductual que sigui completament impossible de canviar. Però aquest canvi no es produeix sense la intervenció directa i eficaç d'una tercera persona.

Aquesta cal que tingui unes disponibilitats de temps i de dedicació suficients, puix que és una labor certament difícil, encara que no impossible. Mentre les instàncies que treballen pels menors romanin completament desconectades i mentre existeixin figures d'una ineficacitat tan manifesta com els "visitadors" del Tribunal de Menors, difícilment es pot fer la més mínima tasca en aquesta important ^{feina} ~~tasca~~ de resocialització del menor que presenta una simptomàtica de conducta desviada o en camí de desviació. No es pot jugar, de cap manera, amb una realitat que encara té possibilitats regeneratives.

Parlem de la tercera persona; però tenim la impressió que cal certament l'actuació de tota la societat en general. Pensem que aquesta tasca no ha d'ésser limitada només i únicament a les instàncies pròximes o remotes del Tribunal, sinó que les Associacions de Veïns, les escoles, els centres d'esplai, etz, etz. no

haurien de regatejar esforços de conscientització i d'actuació preventiva i regenerativa per tal d'acollir amb tota eficacitat aquests vaillets.

Pel que hem insinuat, fruit de la informació recollida, qui sap si no seria necessari garantir, d'una manera o una altra, aquesta activitat laboral dels vaillets i noies de 16 anys. Les situacions de la mateixa realitat han d'anar donant lentament la pauta d'un treball extraordinàriament fecund en el camp social i de reeducació.

19. A nosaltres no ens ha estat difícil conèixer la labor i la identificació del periste que negocia i explota els menors. Tenim la impressió que en aquest sentit es dona la mateixa problemàtica que en el consum de les drogues, és a dir, s'empresona el consumidor de drogues; però es deixa en llibertat i no s'actua davant d'aquell qui procura la droga. Solen existir darrera d'ell uns muntatges que la corrupció ens diu que hi ha l'existència d'un "padrino" que és el totpoderós davant del consum i de les mateixes forces i agents del control social.

No passarà aquí exactament el mateix? Per què la policia veu la realitat i jerarquia de les responsabilitats, dient "contra ellos no hay acción posible"? Què passa aquí?

Des d'aquesta perspectiva val la pena preguntar-se encara si l'arbre -la detenció i càstig dels menors inculpats- no deixa veure el bosc -els negocis que es fan darrera-.

Per exemple, tenim el cas frapant del policia que descobreix la sustracció d'un ràdio-cassete d'un automòbil a través de l'individu que l'ha comprat al menor pel valor de 1.000 pessetes. L'agent de l'ordre es queixa precisament que la seva actuació s'hagi vist limitada a la detenció del vaillet per causa de la impossibilitat de portar una actuació immediata sobre d'aquell que havia comercialitzat amb la sustracció.

20. Com ja ha quedat clar, els joves de conducta desviada no tenen cap mena de por al risc i, en concret, la banda juvenil dona no solament cohesió sinó capacitat d'afrontar el perill. El risc no es mesura perquè, com que no hi ha projecció sobre el futur, tampoc hi ha sentiment de res definitiu.

En aquesta jerarquia de valors tan peculiar, hom no és capaç d'integrar el concepte i el valor del temps. Només cal veure com les seves reaccions són totalment primitives, és a dir, allò que s'ha pensat i desitjat és essencialment bo per si mateix i cal

obtenir-ho. És el cas dels germans de Celio que, en una discussió tinguda entre ells dos es comporten de manera violent i acaben demanant el compte sense enrecordar-se que en Miguel té unes responsabilitats familiars inel.ludibles a les que no hi pot fer front si no és a través d'una feina concreta; l'apetència del fet viscut en l'immediat, fa oblidar completament el que hi ha darrera o més enllà. El que s'ha guanyat en un temps més o menys llarg -les 70.000 pessetes trobades en un automòbil per un delinqüent juvenil- es pot gastar o fer desaparèixer en unes hores.

21. Finalment, diem que, pel que refereix al personal dedicat al tractament dels menors, es donen diferències notables segons siguin les pertinenències a un cos professional determinat. És a dir, el policia agafa el punt de vista de la defensa social, l'educador fa una interpretació o reinterpretació social dels fets, el jutge determina sobre uns aconteixements determinats, el mestre és el tècnic de l'aprenentatge cultural. En cadascun d'aquests estaments, s'hi endevinen elements d'ideologia i de pràctica professional que són totalment indefugibles per a cadascun d'ells i, a vegades, es troben mútuament en conflicte.

Des del punt de vista del tractament dels menors potser s'haurien de tenir compte d'aquestes diferències. No tot professional, per causa de la seva mateixa praxi, es troba en la mateixa perspectiva de comprensió i interpretació de la mateixa realitat.

.....

.....

.....

Junt amb les conclusions fruit de l'anàlisi portada a terme a partir de les monografies i entrevistes, voldríem també aportar la correlació de les dades més objectivables sobre el context familiar, escolaritat, treball, presència de la banda... que creiem que poden ésser molt aclaratòries a l'hora de determinar les connotacions sociològiques que presenta la problemàtica de la conducta desviada.

Aquest és el quadre amb els seus comentaris pertinents:

| | Immigració | Família nombrosa | Lloc on pat entre els germans | Pare alcohòlic | Unió familiar | Pare o Mare sol | Ajuda tercera persona | Situació laboral | Escolari-tat | Grup d'activitat mics. | Categoria profesional | Tipus de delictes. |
|------------|------------|------------------|-------------------------------|----------------|---------------------|-----------------|-----------------------|---------------------|--------------|------------------------|-----------------------|--------------------|
| Juan | sí | sí | petit | no consta | Força sana | Mare | Sí patró | Treball fixat hores | No | no | no qualificat | Circumstancial |
| Immaculada | sí | sí | petita de les germanes | sí | Sí autòrítaria | Pare | No | No troba | No | no | no qualificat | Ocasional |
| Daniel | sí | sí | tercer | sí | Sí delic-tiva | Mare | Sí patró | Treball eventual | Tota | sí | no qualificat | Ocasional |
| Manuel | SI | sí | quart | sí | sí delic-tiva | no | No | No troba | No | Ban-da | no qualificat | Habitual |
| Paco | sí | sí | penúltim(?) | no consta | Força sana | Mare | Inter-nat | Inter-nat | Estu-dia | Ban-da | (?) | Habitual |
| Celio | sí | sí | petit | sí | Sí degradació total | no | Inter-nat | Inter-nat | No | Ban-da | no qualificat | Habitual |

1. Una constant que es repeteix en totes les monografies és l'origen immigratori de les famílies, majoritàriament de la part meridional de l'Estat espanyol. Aquesta dada confirma l'opinió expressada en les nostres entrevistes de la importància que té la integració al lloc d'arribada com a factor determinant d'una conducta desviada.

2. Es tracta de famílies nombroses, d'algunes en podríem dir que molt nombroses: han arribat a tenir 18 fills (cas d'en Celio) encara que només en visquin la meitat. Malgrat que algun d'aquests fills han nascut aquí, la majoria de famílies eren ja nombroses en el moment d'arribar a Catalunya.

3. Les monografies són quasi totes referents als fills petits o penúltims: només dos (Daniel i Manuel) ocupen un dels quatre primers llocs. Tractant-se de famílies nombroses i immigrants, sembla que podem estimar unes característiques possibles:

- nens i nenes amb pares grans, preocupats pel diner i el menjar deixant aquests petits perduts enmig de la nombrosa prole.
- normalment aquests nens i nenes eren molt petits a l'hora de la seva arribada a Catalunya i són els qui d'una manera més greu han patit tot el desarrelament que comporta la vida ambulat i la recerca del nou assentament.
- és curiós constatar que els ocupen un lloc entre els germans grans, són els qui tenen ja antecedents de conductes desviades en els germans més grans que ells (cas d'en Daniel i en Manuel). A la vegada que, fins i tot, els pares participen de la seva conducta.

4. La cohesió entre els membres del nucli familiar no presenta pas les mateixes característiques en tots i cadascun dels casos. Així, constatem que en els dos casos on hi trobem una unió forta i sana (Joan i Paco), es tracta de mares vídues on no ens consta que excepcionalment els pares siguin o hagin estat borratxos.

La monografia que ens presenta el pare vidu i alcohòlic (Immaculada) és el que manté la unió familiar en virtut de l'exercici de la seva autoritat; però d'una manera dictatorial.

La resta de famílies, totes amb la tara de l'alcoholisme, presenten un nivell de cohesió que va des del desgavell total (Celio) fins a una unió que hom no sap ben bé si mereix aquest

nom. L'encobriment i la participació a la venda dels botins, no sabem pas ben bé si és cohesionant (cas d'en Daniel i Manuel). Com tampoc sembla terreny idoni per a crear un clima de cohesió els nuclis familiars on l'actitud de la parella és totalment divergent (cas d'en Manuel): pare repressiu fins a la violència, mare encobridora del delictes.

5. En parlar del nivell professional del cap de família, no pretenem pas presentar aquesta variable com a determinant de conducta desviada. En molts llocs de l'estudi hem constatat com aquest problema no és única i exclusivament d'una classe social determinada. A les connotacions abans esmentades, n'hi hem d'afegir-hi una altra: la quasi totalitat dels caps de casa són obrers no qualificats. La seva categoria professional està en funció del possible forat en qualsevol lloc de treball: hi ha qui va d'un treball a una companyia elèctrica fins a la construcció, o de l'agricultura a guarda-obres passant per gruïste, o també de peó a escombriaire. Podríem dir que la no qualificació professional és igual a una inestabilitat laboral total.

6. Una altra connotació observable a les monografies és la que fa referència a la presència de la tercera persona que ajuda. Es curiós constatar com aquesta persona entra en joc en unes situacions molt concretes: quan el noi o noia treballa i té la mare vídua (cas d'en Joan i en Daniel). En els que es troben en situació d'atur i el vidu és el pare, no hi ha la presència de cap tercera persona (cas d'Immaculada).

Cas a part són els de l'internat que, si bé teòricament podem parlar d'una ajuda, també podem dir que aquesta és imposada i no buscada ni trobada.

7. De tots els casos estudiats, només n'hi ha un amb l'escolaritat acabada (Daniel). Si exceptuem un altre que encara estudia -i certament amb èxit- (Paco), els demás no solament no l'han acabada sinó que la petita etapa escolar que han fet és molt turbulenta i problemàtica (Immaculada, Manuel, Celio, etc.).

8. Sembla que ha quedat clar que podem establir una relació directa entre la presència del grup d'amics o banda amb un grau més fort de conducta desviada. Així, mentre que en els casos més clarament ocasionals, (Joan i Immaculada) no hi trobem cap grup a la vora d'ells; com més entrem en la conducta desviada,

més presència d'elements col·lectius. El cas d'en Daniel on s'ho observen uns trets més peculiars, comença ja a aparèixer la colla. En els demás casos (Manuel, Paco i Celio), no és solament un grup d'amics, sinó la presència i la integració total a la banda. Això confirma el que a l'anàlisi de les monografies apareixia constantment: la banda com element definitori d'una conducta desviada.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Epíleg

El desviat porta com una màscara clàssica de la mort de la tragèdia grega: carregada d'angoixa i de passivitat.

El desviat apareix ja com un mort vivent. L'estigmatització de la desviació s'assembla a un rite funerari. És una autèntica mort social.

El desviat s'està contemplant a un espill que està buit. Si se li pot donar una imatge, serà quan es retrobarà a si mateix.

I... aquesta imatge es troba en els ulls dels altres. Primer, la mirada de la mare i després la que li atorgaran els altres, és a dir, la societat en general.

Els desviats són persones sense imatge.

(Del curset "La déviation sociale" tingut a Lyon l'estiu del 1977).

Bibliografía general

1. M. Aldaya Valverde, La delincuencia juvenil en la provincia de Granada: aspectos fenomenológicos y etiológicos, Tesis doctoral, Univ. de Granada, 1967.
2. Aber P., Jóvenes rebeldes, El Mensajero, Bilbao, 1969.
3. F. Basaglia-F. Basaglia, La mayoría marginada, Ediciones Bolsillo.
4. Bonal Raimon, Mataró, 1974: les guarderies, la sanitat i els avis, Fundació Jaume Bofill, Barcelona.
5. Díaz Arnal, Personalidad e inadaptación, Barcelona, 1969
6. E. Durkheim, Le suicide, Paris, 1897.
7. E. Durkheim, De la division du travail social, Paris, 1893.
8. David P., Sociología criminal juvenil, Depalma, Madrid, 1971.
9. Duchatelet G., Action sociale et familles socialement handicapées. Paris, Caisse nationale des allocations familiales, 1972
10. Dellaert R., L'aide psycho-pedagogique aux familles problèmes. La tribune de l'enfance, nº75, août-septembre 1970.
11. Debuyst Ch. et Renard G., Familles problèmes et assistance éducative Le service social. sep-octobre 1965.
12. Friedlander K., Psicoanálisis de la Delincuencia Juvenil. B. Aires, 1972
13. Foucault M., Surveiller et punir, Gallimard, Paris, 1975.
14. Howard S. Becker, Las historias de vida en ciencias sociales. Teoría y Técnica, Nueva Visión, Buenos Aires, 1974.
15. Hubadka, W, El joven y la policía, Studium, Madrid, 1970.
16. Garmendia, José A., Esquema del delito en España, Plaza y Janés, Barcelona, 1973.
17. Huertas Clavería, J.Mª, Quatre morts, vuit mesos i vint dies, Taula de canvi, nº 2, novembre-desembre, 1976
18. Lang, JL, La infancia inadaptada, Barcelona, 1969.
19. Millet L, La agresividad, Madrid, 1973
20. Labbens J-Debuyst Ch, Nouveaux aspects de la famille. Principes de la promotion sociale de la famille inadaptée, Paris, 1964
21. Marvin W-Ferracuti F, La subcultura de la violencia. Hacia una teoría criminológica, México, F.C.E., 1971
22. Philippe Robert, Las bandas de adolescentes, Studium, Madrid, 1967.
23. Robert Ph, Le coût du crime en France pendant les années 1970-1971. Ministère de la Justice, Paris, 1973
24. Benjamin R, Délinquance juvénile et société anomique, CNRS, 1971.
25. Parker, Anthony, Grendon, Prisión psiquiátrica, Noguer, Barcelona, 1970.

26. Palou, Inés, Carne apaleada, Planeta, Barcelona, 1975.
27. Senderoy Drapkin, Israel, El grupo criminal, II Congrès International de Criminologie, vol.IV: Sociologie, PUF, 1952.
28. Szabo, Denis, La criminalité urbaine, Montreal, Presses de l'Université, 1973.
29. Szabo, Denis, Crimes et villes. Petite statistique de la criminalité urbaine et rurale en France et en Belgique, Paris, Cuyas, 1960.
30. West, D.J., La delincuencia juvenil, Labor, Barcelona, 1970
31. Ybarra y de la Revilla, GM, Temas del Centro de Estudios del reformatorio de Amurrio, Madrid, 1969
32. Annales de Vaucresson, 1963-1974, Paris.
33. Informations Sociales, n  9 1969, n  11 1969, n  4 1972.
34. Expérience d'un travail d' quipe en service social de prévention, Paris, Les Editions Sociales Fran aises, 1970, col. Travailleurs sociaux.
35. Les comit s de protection de la jeunesse. Approche sociologique d'une institution nouvelle, CEDJ, Bruxelles, 1976

INDEX

Introducció..... p. 2

I. La delinqüència, les seves causes i les experiències de tractament dels menors el diferents països..... p. 6

1. Noció de delinqüència

2. Interpretacions causals de la delinqüència. Teories criminogenètiques

2.1 Interpretacions biològiques

2.2 Interpretacions psicogenètiques

2.3 Interpretacions sociogenètiques

2.3.1 L'anòmia coma factor d'explicació

2.3.2 La teoria de l'associació diferencial

2.3.3. Les subcultures delinqüencials

2.3.4 El delinqüent situacional

2.3.5 La desviació secundària deguda a la intervenció social

2.3.6 Mecanismes de la discriminació davant la llei que s'operen en una societat de classes

3. Experiències comparades del tractament dels menors en diferents països

3.1 Els Estats d'Amèrica Llatina

3.2 Els Estats Units d'Amèrica del Nord

3.3 Isles del Pacífic

3.4 Itàlia, Espanya, Portugal i Holanda

3.5 França, Bèlgica, República Federal Alemanya, Anglaterra, País de Gales, República i cantó de Gihebra, República Popular de Polònia

3.6 Unió de les Repúbliques Socialistes, República Socialista Federativa de Iugoslàvia, Països Escandinaus i Escòcia

II. Delinqüència juvenil a Mataró 1970-1977. Les aportacions d'una quantificació..... p. 39

1. Les fonts informatives: crítica de les mateixes, Metodologia

2. Dades demogràfiques de base

3. Induccions o generalitzacions que surten d'aquesta informació

Apèndix. Nota sobre els diversos barris de Mataró

1. Mataró i els seus barris

2. La població actual

3. La població dels barris

4. Població i delinqüència

| | |
|---|--------|
| III. Biografia, història i societat..... | p. 62 |
| 1. Aspectes metodològics | |
| 1.1 Històries de vida | |
| 1.2 Avantatges i inconvenients de les històries de vida | |
| 1.3 Metodologia de la nostra recerca | |
| Apèndix. Guia introductori per a les monografies de delinqüents juvenils de Mataró. | |
| 2. Històries de vida de delinqüents juvenils de Mataró | |
| 2.1 El delinqüent juvenil circumstancial | |
| 2.2 El delinqüent juvenil ocasional en un context familiar nociu | |
| 2.3 El delinqüent juvenil ocasional en un context familiar delinqüencial | |
| 2.4 Del delinqüent habitual a la banda o grup juvenil | |
| 2.5 Radiografia d'una banda delinqüencial juvenil | |
| 3. Aspectes principals de la facultat protectora | |
| 3.1 La tutela en vigilància | |
| 3.2 Les institucions de la protecció de Menors | |
| 4. Els actes del control social | |
| 4.1 L'administrador de la justícia | |
| 4.2 Els gestors de l'ordre ciutadà | |
| 4.3 Els mestres de les institucions d'internament | |
| 4.4 Els educadors de les institucions d'internament | |
| IV. Conclusions..... | p.108 |
| Bibliografia general..... | p.127 |
| Index..... | p. 129 |